

OPŠTINA BIJELO POLJE

**LOKALNI PLAN
UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM
GRAĐEVINSKIM OTPADOM
2016 – 2020**

OKTOBAR, 2016. GODINE

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Direktorat za upravljenje otpadom i komunalni razvoj

Crna Gora

DECIJALA
ODNOVE
NEZAVISNOSTI
I
JEDINOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

Broj: 110-1161/39
Podgorica, 12.10.2016. godine

Na osnovu člana 23 Zakona o upravljanju otpadom („Službeni list Crne Gore“, br. 64/11 i 39/16) i Ovlašćenja br. 101-1230/1 od 28.4.2016. godine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma daje

SAGLASNOST

na Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom Opštine Bijelo Polje, za period 2016-2020. godine.

Saglasnost se izdaje na period važenja pomenutog akta.

Obrazloženje

Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Opštine Bijelo Polje se obratio ovom ministarstvu sa zahtjevom za davanje saglasnosti na Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom br. 20-8889 od 7.10.2016. godine.

U dostavljenom lokalnom planu navedeno je sljedeće:

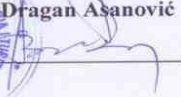
1. Na osnovu procjene iz Državnog plana upravljanja otpadom Crne Gore za period 2015-2020. godine („Službeni list Crne Gore“, br. 74/15), u 2015. godini u opštini Bijelo Polje se proizvelo 12071t komunalnog otpada, od čega je sakupljeno 9562t, odnosno 79%. U lokalnom planu je data projekcija količina komunalnog otpada koja će se proizvesti po godinama planskog perioda: 2016→12125t; 2017→12150t; 2018→12174t; 2019→12198t i 2020→12223t, sa količinama pojedinih frakcija shodno datom morfološkom satavu komunalnog otpada u Državnom planu.
2. Na teritoriji opštine Bijelo Polje se ne vrši selektivno sakupljanje pojedinih frakcija komunalnog otpada. Sakupljeni miješani komunalni otpad privremeno se skladišti na lokaciji Biokovo-Kumanica KO Dobrakovo u skladu sa: Odlukom o određivanju lokacije za privremeno skladištenje komunalnog otpada („Službeni list CG-opštinski propisi“, br. 33/12) i Odlukom o načinu privremenog skladištenja komunalnog otpada i

- uslova zaštite životne sredine i zdravlja ljudi („Službeni list CG–opštinski propisi“, br. 32/13).
3. Na teritoriji opštine Bijelo Polje evidentirana su 106 neuređenih odlagališta na kojima su pojedinačno procijenjene količine otpada manje od 100m³. Za popisana neuređena odlagališta i za privremeno skladište komunalnog otpada navedene su mjere sanacije i rekultivacije.
 4. Nema postrojenja za preradu neopasnog građevinskog otpada, a sakupljene količine ovog otpada se koriste za prekrivanje privremeno uskladištenog otpada. Lokacija za privremeno skladištenje građevinskog otpada će se odrediti u skladu sa članom 78a Zakona o upravljanju otpadom.
 5. Na teritoriji Opštine Bijelo Polje nema zaštićenih područja.
 6. Lokalni plan sadrži način i program odvojenog sakupljanja i transporta komunalnog i građevinskog otpada iz domaćinstava i od proizvođača koji nemaju obavezu donošenja planova upravljanja otpadom proizvođača otpada koji se ne može odložiti na adekvatan način na mjestima predviđenim za odlaganje komunalnog.
 7. Državnim planom je, bez obzira na izabranu opciju, za opštinu Bijelo Polje predviđena izgradnja reciklažnog centra–MRF i kompostare. U skladu sa tim opisan je način rada tih postrojenja. Pored navedenih postrojenja lokalnim planom je predviđena izgradnja regionalne sanitarne deponije.
 8. Navedene su mjere za sprječavanje nastajanja ili smanjenje količina komunalnog otpada i negativnog uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Realizacijom lokalnog plana će se obezbijediti pravilno upravljanje komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom.
 9. Opisan je način odvojenog sakupljanja frakcija komunalnog otpada i navedene su mjere za smanjenje količina biološko razgradivog otpada koji će se privremeno skladištiti.
 10. Dinamika realizacije odabranih načina i postupaka upravljanja komunalnim otpadom u korelaciji je sa planiranim ciljevima koji su navedeni u tački 13 ovog akta.
 11. Akcioni plan sa dinamikom finansiranja obuhvata izgradnju reciklažnog centra, kompostare, regionalne deponije, pristupnog puta, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i nabavku opreme za sakupljanje, transport i zbrinjavanje otpada, za čiju realizaciju je potrebno 14 285 000 eura. Navedeni su izvori finansiranja.
 12. Uključivanje javnosti u poslove upravljanja otpadom, pored učešća u javnim raspravama, planirano je podsticanje ekoloških aktivnosti svih društvenih grupa, organizovanje informativnih kampanji i edukacija stanovništva, njihovo uključivanje u realizaciju projekata vezanih za odvojeno sakupljanje komunalnog otpada, sa ciljem da se o otpadu razmišlja kao resursu.
 13. Zakonom o upravljanju otpadom definisani ciljevi koji se odnose na komunalni i građevinski otpad na nivou države, a kako su jedinice lokalne samouprave nadležne za upravljanje ovih grupa otpada, stoga je Opština Bijelo Polje planirala ciljeve po godinama planskog obuhvata na sljedeći način:

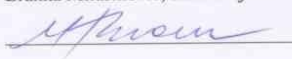
- za ponovnu upotrebu ili reciklažu od sakupljenih reciklabilnih frakcija (papira, kartona, stakla, metala i plastike) planirano je: 2017→10% (414t), 2018→15% (628t), 2019→25% (1049t) i 2020→50% (1681t);
- za biološko razgradivi otpad u koji spada: papir, karton, organski kuhinjski otpad, zeleni otpad iz parkova i dvorišta, tekstil i otpad od drveta, planirano je privremeno skladištenja po godinama: 2017→90% (5777t), 2018→80% (5145t), 2019→70% (4510t) i 2020→60% (3873t).
- ostvarivanje ciljeva u vezi prerade neopasnog građevinskog otpada: 2017→10% (641t), 2018→30% (1890t), 2019→50% (3098t) i 2020→70% (4265t). Navedeni procenti se odnose na procijenjene količine proizvedenog građevinskog otpada, uz napomenu da Državnim planom nisu dati podaci o udjelu neopasnog građevinskog otpada.

Budući da je dostavljeni lokalni plan usaglašen sa Državnim planom, ispunjeni su uslovi za davanje saglasnosti.

GENERALNI DIREKTOR

Dragan Asanović

Obradila:
 Branka Mišićinović, sam. savjetnica I

ZAPISNIK SA JAVNE RASPRAVE održane 25.05.2016.god.

Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Opštine Bijelo Polje, organizovao je javnu raspravu o Nacrtu Lokalnog plana upravljanja otpadom za opštinu Bijelo Polje za period od 2016-2020. godine.

Javna rasprava je bila organizovana tako da je javnost bila obaviještena putem javnih medija, elektronski i putem sajta za dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija, shodno čl. 17 Zakona o upravljanju otpadom.

Centralna javna rasprava je održana 25.05.2016.godine sa početkom u 12h. Kako je javnoj raspravi prisustvovao mali broj građana, Javna rasprava je u dogovoru sa članovima Radnog tima odložena i zakazana za 01.06.2016.godine.

Zapisnik vodila
Danijela Lazarević

Danijela Lazarević

ZAPISNIK SA JAVNE RASPRAVE održane 01.06.2016.god.

Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Opštine Bijelo Polje, organizovao je javnu raspravu o Nacrtu Lokalnog plana upravljanja otpadom za opštinu Bijelo Polje za period od 2016-2020.godine.

Javnu raspravu je otvorio zamjenik sekretara Sekretarijata za ruralni i održivi razvoj Armin Sijarić, koji je prisutnoj javnosti iznio podatke o radu radne grupe i o toku izrade Plana upravljanja otpadom.

Riječ da obrazloži plan, da upozna prisutne sa detaljima iz sadržaja plana uzeo je član radne grupe Milorad Rmandić. Zatim je Zaim Bošnjak pokušao da prikaže upotrebom grafoskopa, kako je na cijeloj teritoriji opštine Bijelo Polje izvršeno evidentiranje divljih odlagališta i da je u planu dat plan njihove sanacije. Senad Pačariž je govorio o načinu sanacije ovih odlagališta i sa kojim mašinama raspolaže DOO Komunalno „Lim“.

Nakon njihovih izlaganja pristupilo se postavljanju pitanja prisutnih. Većina se izjasnila da je plan urađen na valjan način i da je radni tim odradio veliki posao izradom i donošenjem plana, kao i evidentiranjem divljih odlagališta.

Prisutni su tražili da se inspekcija više aktivira i kažnjava zbog bacanja otpada. Smatraju da bi svaka mjesna zajednica trebala da bude direktno uključena u sprovođenje plana, kao i da se odredi lice koje je iz MZ koje će da prati odlaganje otpada i informisanja inspekcije o osobama koje krše zakon o upravljanju otpadom.

Složili su se da je potrebno više komunalnih posuda postaviti u same mjesne centre, kao i na lokacije koje su evidentirane kao lokacije podložne bacanju otpada. Mora se što hitnije izvršiti sanacija i zatvaranje dosadašnjeg odlagališta „Kumanica“ i raditi na izgradnji Regionalnog centra za odlaganje otpada.

Javna rasprava je završena u 13:45h.

Prilog: Kopija spiska sa učesnicima u javnoj raspravi

Zapisnik vodila

Danijela Lazarević

OPŠTINA BIJELO POLJE
Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj

Radna grupa za izradu *Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom 2016-2020:*

Danijela Lazarević – Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj
Muradif Grbović – Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj
Armin Sijarić – Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj
Dijana Grujić – Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj
Milorad Rmandić – Socijalni savjet Opštine
Zaim Bošnjak – Direkcija za izgradnju i investicije
Senad Pačariz – DOO "Komunalno – Lim"
Dalibor Đogović – Služba menadžera Opštine
Nikola Femić – Komunalna policija
Mensur Muzurović – Sekretarijat za st. kom. poslove i saobraćaj

SEKRETAR
Jasmin Ćorović

SADRŽAJ:

1	UVOD	10
2	PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE LOKALNOG PLANA.....	12
3	PRAVNI AKTI KOJE DONOSI SKUPŠTINA OPŠTINE U POSLOVIMA UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM.....	12
4	INSTITUCIONALNI OKVIR	12
5	OPŠTI PODACI O OPŠTINI.....	14
	5.1. Kretanje stanovništva.....	15
	5.2. Trafostanice.....	15
	5.3. Registrovana motorna vozila.....	16
	5.4. Turističko ugostiteljski objekti.....	16
	5.5. Turistički promet.....	16
	5.6. Stanovi.....	17
	5.7. Budžetski prihodi i rashodi.....	17
	5.8. Struktura realnog sektora.....	17
	5.9. Struktura javnog sektora.....	18
6	UPRAVLJANJE KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM U DANAŠNJEM PERIODU.....	19
	6.1. Upravljanje komunalnim otpadom.....	19
	6.2. Upravljanje građevinskim otpadom.....	22
	6.3. Upravljanje biorazgradivim otpadom.....	23
7	UPRAVLJANJE OTPADOM U PERIODU 2016-2020.....	24
	7.1. Ciljevi koje treba ostvariti u upravljanju otpadom.....	26
	7.2. Način sprečavanja nastajanja otpada, ponovne upotrebe i reciklaže.....	30
	7.3. Način sakupljanja komunalnog otpada.....	32
	7.4. Način postupanja sa građevinskim otpadom.....	33
	7.5. Odlaganje neiskorišćenog otpada.....	35
	7.6. Sanacija neuređenih odlagališta.....	35
8	MOGUĆNOST SARADNJE IZMEĐU VIŠE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE.....	36
9	UKLJUČIVANJE JAVNOSTI.....	37
10	RAZVIJANJE JAVNE SVIJESTI I EDUKACIJE.....	37
11	FINANSIRANJE.....	39
12	TEHNOLOGIJA ZA SELEKCIJU KOMUNALNOG OTPADA.....	40
	12.1. Tehnologija za primarnu selekciju komunalnog otpada.....	40
	12.2. Tehnologija za sekundarnu selekciju komunalnog otpada.....	40
	12.2.1. Reciklažno dvorište sa sortirnom linijom u okviru MRF postrojenja.....	40
	12.2.2. Postrojenje (MRF) za povrat materijala i sekundarnu selekciju.....	44
13	TEHNOLOGIJA ZA OBRADU ORGANSKOG OTPADA.....	45
	13.1. Kompostiranje.....	45
14	TEHNOLOGIJA ODLAGANJA KOMUNALNOG OTPADA.....	47

15 SPECIFIKACIJA INSTITUCIONALNIH ULAGANJA ZA PRIPREMU UPRAVLJANJA OTPADOM U SKLADU SA ZAKONOM I DRŽAVNIM PLANOM.....	50
16 IZVORI FINANSIRANJA.....	52
17 TROŠKOVI FUNKCIONISANJA.....	53
18 INDIKATORI USPJEŠNOSTI IZVRŠENJA PLANA.....	54

PRILOG 1.

- MAPE

PRILOG 2.

- KATALOG POPISANIH NELEGALNIH ODLAGALIŠTA OTPADA NA TERITORIJI
OPŠTINE BIJELO POLJE

PRILOG 3.

- AKCIONI PLAN

1 UVOD

Polazeći od ciljeva Nacionalne strategije upravljanja otpadom i Strateškog master plana za upravljanje otpadom u Crnoj Gori (u daljem tekstu: Strateški master plan), kao i obaveza jedinica lokalne samouprave utvrđenih Zakonom o upravljanju otpadom (Službeni list CG broj 64/11) ovim dokumentom se određuju srednjoročni ciljevi i obezbjeđuju uslovi za racionalno i održivo upravljanje otpadom u opštini Bijelo Polje.

Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom (u daljem tekstu otpadom) u opštini Bijelo Polje za period 2016-2020 godine (u daljem tekstu Lokalni Plan), sadrži:

1. Vrste, količine i mjesto nastanka otpada;
2. Lokacije postojećih objekata i opreme za obradu i odlaganje;
3. Vrste otpada i način njihovog selektivnog sakupljanja;
4. Djelatnosti koje se odvijaju u okviru reciklažnog dvorišta odnosno reciklažnog centra u cilju privremenog skladištenja otpada;
5. Mjere za sprečavanje nastajanja otpada ili njihovog smanjenja i negativnih uticaja na životnu sredinu, obezbjeđivanje pravilnog upravljanja otpadom, uključujući i mjere za smanjenje količina biološki razgradivog otpada sadržanog u komunalnom otpadu koji se odlaže na deponijama;
6. Plan sakupljanja otpada iz domaćinstva i od proizvođača koji ne podliježu obavezi donošenja Plana;
7. Način upravljanja otpadom sa dinamikom realizacije;
8. Program sanacije neuređenih odlagališta;
9. Dinamiku finansiranja i izvore finansijskih sredstava;
10. Razvijanje javne svijesti o upravljanju otpadom

Lokalni plan treba da uspostavi održivo upravljanje otpadom za prostor opštine Bijelo Polje za period 2016-2020 godine.

Lokalni Plan je urađen na bazi postojećih i dostupnih podataka, pretpostavki i projekcija koje su sačinjene u okviru projekta „Priprema i implementacija državnog i lokalnih planova upravljanja otpadom“, koji je finansirala Delegacija EU u Crnoj Gori. Lokalni plan je usaglašen sa Nacionalnom Strategijom upravljanja otpadom (2013.) i državnim Planom upravljanja otpadom za period 2015 – 2020.

Lokalni Plan je obuhvatio sve faze upravljanja, od nastanka otpada do njegovog konačnog tretmana ili odlaganja.

Ministarstvo je dalo saglasnost na Predlog Lokalnog plana upravljenja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom 2016-2020. godine, 12.10.2016. godine, aktom br. 110-1161/39, a usvojen je na sjednici SO Bijelo Polje 30.12.2016. godine.

Za usvajanje ovog Lokalnog plana stvorene su sve prostorno-planske pretpostavke izradom dva planska dokumenta koji posebno tretiraju prostor za komunalne djelatnosti. To su:

1. Prostorno-urbanistički plan opštine Bijelo Polje (PUP) usvojen 2014. ("Službeni list CG-opštinski propisi" br. 7/14).
2. Detaljni urbanistički plan (DUP) - Industrijske zone i područja terminala.

2 PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE LOKALNOG PLANA

Na osnovu člana 23 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG“, broj 64/11, 39/16), opština Bijelo Polje donosi Lokalni plan upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za period od 2016-2020. godine, koji je usklađen sa Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020. godine („Sl. list CG“, broj 74/15).

3 PRAVNI AKTI KOJE DONOSI SKUPŠTINA OPŠTINE U POSLOVIMA UPRAVLJANJA KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM

Skupština opštine će u poslovima upravljanja otpadom donijeti sledeće pravne akte:

1. Odluku o načinu na koji se vrši sakupljanje i odvojeno sakupljanje otpada radi obrade;
2. Odluku o određivanju lokacije za privremeno skladištenje građevinskog otpada i vođenju evidencije o prijemu otpada i načinu skladištenja i uslovima zaštite životne sredine i zdravlja ljudi;
3. Odluku o komunalnoj inspekciji;
4. Saglasnost za sakupljanje i prevoz otpada;
5. Popis neuređenih odlagališta i plan sanacije neuređenih odlagališta;
6. Godišnji izveštaj o sprovođenju Lokalnog plana.

4 INSTITUCIONALNI OKVIR

Institucionalni okvir čine utvrđene i uređene odgovornosti i funkcije nadležnih organa, organizacija i službi u upravljanju otpadom. Institucionalni okvir za implementaciju Lokalnog plana čine sledeće institucije i organi uprave:

1. Ministarstvo održivog razvoja i turizma
2. Agencija za zaštitu životne sredine
3. Skupština Opštine
4. Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj
5. Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj
6. Komunalna policija
7. DOO Komunalno "Lim" Bijelo Polje

Ključne institucije za upravljanje otpadom u Opštini su:

- Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, koji predlaže akte iz oblasti upravljanja otpadom,
- Sekretarijat za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj koji vrši nadzor nad radom DOO „Komunalno - Lim“,
- Komunalna policija koja se stara o primjeni Zakona i Odluka i izriče sankcije iz svoje nadležnosti za prekršioce.

Opština je nadležna za komunalno uređenje grada, kroz donošenje i primjenu odgovarajućih odluka, u skladu sa Zakonom. Pored toga:

- Kontroliše rad komunalnih preduzeća čiji je osnivač.
- Sarađuje sa svim subjektima koji rade na poslovima rješavanja problema otpada, sklapa ugovore o regionalnoj saradnji u oblasti upravljanja otpadom,
- Ostvaruje permanentnu komunikaciju sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, tj. sa sektorom komunalnog razvoja, traži potrebne saglasnosti, daje mišljenja itd.
- Daje saglasnost privrednim društvima i preduzetnicima na Plan upravljanja otpadom,
- Daje odobrenja za sakupljanje i transport otpada na svojoj teritoriji.

Komunalno preduzeće je, u skladu sa Odlukom o komunalnom redu, a u vezi sa čistoćom grada (član 8.), nadležno za:

- Sakupljanje, transport i deponovanje otpada sa javnih i privatnih površina;
- Čišćenje i pranje javnih površina;
- Uklanjanje havarisanih i napuštenih vozila sa javnih površina;
- Uklanjanje leševa uginulih životinja;
- Održavanje i korišćenje deponije.

Druge institucije uključene i značajne za oblast upravljanja otpadom su privredni subjekti – proizvođači otpada, preduzeća koje se bave sakupljanjem, transportom i tretmanom otpada, kao i turističke organizacije, zdravstvene ustanove, veterinarske ambulante itd.

Zainteresovane strane u upravljanju otpadom, koje ne moraju, ali mogu biti direktno uključene u sistem upravljanja otpadom, su prije svega nevladine organizacije, lokalni mediji, obrazovne ustanove a u kontekstu rada na jačanju javne svijesti.

5 OPŠTI PODACI O OPŠTINI

Opština Bijelo Polje se nalazi na sjeveru Crne Gore, između 42° 55' i 43°10' sjeverne geografske širine i 19°30' i 20°05' istočne geografske dužine. Prostire se na 924 km², pokrivajući 6,7% teritorije Crne Gore, što je čini četvrtom opštinom po površini u Crnoj Gori. Prema popisu iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika na teritoriji opštine Bijelo Polje iznosi 46.051, što čini 7,43% ukupne crnogorske populacije. Gustina naseljenosti je 49,8 stanovnika/km², što je znatno manje od crnogorskog prosjeka a, istovremeno, dva puta više od prosječne naseljenosti sjevernog regiona.

Teritorijalna organizacija Opštine sadrži 39 mjesnih zajednica od kojih su:

1. Gradske	Površina u km	Broj stanovnika	Broj domaćinstava	Gustina naseljenosti
-Pruška	2,5	2165	653	866/km ²
-Nikoljac	2,5	2284	676	913/km ²
-Gornji grad	1,5	1651	447	1100/km ²
-Ćukovac-Rijeka	1,6	883	250	551/km ²
-Centar grada	2,1	3241	1024	1543/km ²
Svega:	10,2	10224	3050	10002/km²

2. Prigradske	Površina u km	Broj stanovnika	Broj domaćinstava	Gustina naseljenosti
-Rasovo	27,2	4394	1085	161,5/km ²
-Nedakusi	5,8	2212	594	381,4/km ²
-Rakonje	4,6	2328	633	506,1/km ²
-Loznice	1,5	1678	464	1118,7/km ²
-Medanovići	1,9	895	259	471,1/km ²
-Babića Brijeg	1,3	1418	420	1090/km ²
-Lipnica	1,8	1701	442	945/km ²
-Lješnica	9,9	1564	462	158/km ²
Svega	54,0	16190	4359	300/km²

3. Seoske	Površina u km	Broj stanovnika	Broj domaćinstava	Gustina naseljenosti
-Dobrakovo	4,1	335	84	817/km ²
-Bistrica	72,5	1701	480	23,5/km ²
-Godijevo	15,7	482	141	30,7/km ²
-Ravna Rijeka	92,1	1972	616	21,4/km ²
-Lozna	26,4	1598	410	60,5/km ²
-Potkrajci	4,9	1072	269	218,8/km ²

-Galica	83,6	432	144	5,0/km2
-Pavino Polje	44,6	762	233	17,1/km2
-Kovren	92,5	677	231	7,3/km2
-Tomaševo	31,3	897	274	28,7/km2
-Prijelozi	26,9	342	119	13,0/km2
-Cerovo	9,5	177	58	18,6/km2
-Kukulje	6,6	466	112	70,6/km2
-Gubavač	5,7	866	222	151,9/km2
-Korita	96,0	887	201	9,2/km2
-Crhalj	6,6	400	102	60,6/km2
-Goduša	15,5	359	92	23,27km2
-Zaton	25,1	1624	452	64,7/km2
-Brzava	13,8	344	104	24,9/km2
-Laholo	6,0	99	22	16,5/km2
-Ivanje	23,0	897	259	39,0/km2
-Grab-Kičava	43,9	340	131	7,7/km2
-Kanje	33,3	998	304	30,0/km2
-Njegnjevo	4,2	684	180	162,8/km2
-Čeoče	34,9	650	215	18,6/km2
-Sutivan	14,6	1701	442	116,5/km2
-Potrk	26,4	261	81	10/km2
Svega	859,7	21023	5978	24,5

5.1 KRETANJE STANOVNIŠTVA

-Zaposlenih i nezaposlenih-

	2011	2015	Indeks 2015/2016
Živo rođeni	555	436	78,6
Umrli	462	544	117,7
Doseljeni	210	175	83,3
Odseljeni	529	556	105,1
Zaposleni	6833	7477	109,4
Nezaposleni	3987	4165	104,5

5.2 TRAFOSTANICE

400/100, 150 MVA 1

110/35, 2X20 MVA 1

35/10, 8+4 MVA 5

110/04, 250 KVA 256

5.3 REGISTROVANA MOTORNA VOZILA

Vrsta:	Količina:
Putnički automobili	8225
Teretna vozila	647
Autobusi	48
Kombi vozila	27
Specijalna radna vozila	138
Vučna vozila	87
Priključna vozila	179
Traktori	4
Motocikli	39
Svega:	9479

5.4 TURISTIČKO UGOSTITELJSKI OBJEKTI

Vrsta:	Količina:
Hoteli 7	273 kreveta
Prenoćišta 7	140 kreveta

5.5 TURISTIČKI PROMET

Posjetioci	2011	2015
-Strani	2161	2028
-Domaći	1713	3191
Noćenja		
-Strana	4564	3567
-Domaća	8814	5803

3.6 STANOVI

a)

Za individualno stanovanje	Količina
Seoska naselja	11787
Gradska naselja	4025
Prigradska naselja	4803
Svega	20615

b)

Za kolektivno stanovanje	Količina
Seoska naselja	44
Gradska naselja	1335
Prigradska naselja	118
Svega:	1497

3.7 BUDŽETSKI PRIHODI I RASHODI

Prihodi	2011.	2015.	INDEKS
-Sopstveni	2.129.660	2.117.055	99,4
-Zajednički	766.999	350.442	45,7
-Dotacije i donacije	4.540.836	4.770.457	105,1
Rashodi			
-Funkcionalni	6.177.307	12.232.270	198,0
-Kapitalni	2.112.503	951.781	45,1

3.8 STRUKTURA REALNOG SEKTORA

Ukupan prihod (225.161.268 E)	100,0
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	40,7
Snadbijevanje vodom i upravljanje otpadom	1,1
Prerađivačka industrija	11,0
Građevinarstvo	3,4
Trgovina na veliko i malo	37,5
Saobraćaj i skladištenje	2,0
Usluge smještaja i ishrane	1,1
Informisanje i komunikacija	0,2
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,1
Poslovanje nekretninama	0,1
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,7
Administrativno, pomoćne i uslužne djelatnosti	0,2
Ostale uslužne djelatnosti	1,0
Zaposleno u realnom sektoru	5573

5.9 STRUKTURA JAVNOG SEKTORA

Obrazovanje:

- 2 dječija vrtića,
- 17 Osnovnih škola,
- 3 Srednje škole,
- 5 Fakultetskih jedinica
- 1 Muzička škola

Zdrastvo:

- 1 Dom Zdravlja
- 1 Opšta Bolnica
- 15 zubnih ambulanti
- 2 očne ambulante
- 7 apoteka

Socijalna zaštita:

- 1 Centar za socijalni rad
- 1 Dom za stara lica
- 1 Dnevni centar "Tisa"
- 1 Grupna kuća
- 1 Centar za podršku djeci i porodici

Kultura:

- 1 Centar za djelatnosti culture,
- 1 Zavičajni muzej
- 1 Informativni centar

Sport:

- 1 Centar za sport i rekreaciju,
- 63 sportsko zabavnih klubova,

Zaposleno u javnom sektoru - 2600

6 UPRAVLJANJE KOMUNALNIM I NEOPASNIM GRAĐEVINSKIM OTPADOM U DOSADAŠNJEM PERIODU

Otpad predstavlja sve vrste materijala koje je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan odbaciti u skladu sa Zakonom.

6.1 Upravljanje komunalnim otpadom

Komunalni otpad, prema Pravilniku o klasifikaciju otpada i katalogu otpada (Sl.list Crne Gore br. 59/13) obuhvata kućni i slični komercijalni i industrijski otpad uključujući odvojeno sakupljene frakcije, označen šifrom 20.

Odvojeno sakupljanje frakcije označene šifrom 20 01 sadrže:

- Papir i karton označen šifrom: 20 01 01
- Staklo označeno šifrom: 20 01 02
- Biorazgradivi, kuhinjski otpad iz restorana označen šifrom: 20 01 08
- Odjeća označena šifrom: 20 01 10
- Tekstil označen šifrom: 20 01 11
- Rastvarači označeni šifrom: 20 01 13
- Kisjeline označeni šifrom: 20 01 14
- Baze označeni šifrom: 20 01 15
- Foto hemikalije označene šifrom: 20 01 17
- Pesticidi označeni šifrom: 20 01 19
- Florescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu: 20 01 21
- Odbačena oprema koja sadrži hloroflurougljovodonike označene šifrom: 20 01 23
- Jestiva ulja i masti označene šifrom: 20 01 25
- Ulja i masti drugačija od 20 01 25 označena šifrom: 20 01 26
- Boja, mastila, ljepila i smole, koji sadrže opasne supstance označeni šifrom: 20 01 27
- Deterdžent koji sadrži opasne supstance označeni šifre: 20 01 29
- Deterdžent drugačiji od 20 01 29 označen kao šifrom: 20 01 30
- Citotoksični i citostatički lijekovi označeni šifrom: 20 01 31
- Lijekovi drugačiji od 20 01 31 označeni šifrom: 20 01 32
- Baterije i akumulatori uključeni u 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže ove baterije označene šifrom: 20 01 33
- Baterije i akumulatori drugačiji od 20 01 33 označeni šifrom: 20 01 34
- Odbačena električna i elektronska oprema drugačija od 20 01 21 i 20 01 23 koja sadrži opasne komponente označena šifrom: 20 01 35
- Odbačena električna oprema drugačija od 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 označena šifrom: 20 01 36
- Drvo koje sadrži opasne supstance označene šifrom: 20 01 37

- Drvo drugačije od 20 01 37 označena šifrom: 20 01 38
- Plastika označena šifrom: 20 01 39
- Metali označeni šifrom: 20 01 40
- Otpad od čišćenja dimnjaka označen šifrom: 20 01 41
- Ostale frakcije koje nijesu drugačije specifikovane označene šifrom: 20 01 99

Otpad iz vrtova i parkova (uključujući i grobljanski otpad) označen šifrom: 20 02

- Biorazgradivi otpad označen šifrom: 20 02 01
- Zemlja i kamen označeni šifrom: 20 02 02
- Ostali otpad koji nije biorazgradiv označen šifrom: 20 02 03

Ostali komunalni otpad označen šifrom: 20 03

- Miješani komunalni otpad označen šifrom: 20 03 01
- Otpad sa pijace označen šifrom: 20 03 02
- Ostaci od čišćenja ulica označeni šifrom: 20 03 03
- Mulj iz septičkih jama označeni šifrom: 20 03 04
- Otpad od čišćenja kanalizacije označen šifrom: 20 03 06
- Kabasti otpad označen šifrom: 20 03 07
- Komunalni otpad koji nije drugačije specifikovan označen šifrom: 20 03 99

Količina komunalnog otpada koja nastaje na određenom prostoru zavisi od:

- Broja stanovnika koji živi na tom prostoru,
- Broja privrednih subjekata i ustanova na toj teritoriji,
- Prosječne količine nastalog otpada po stanovniku, posebno u gradskoj, posebno u seoskoj sredini,
- Uticaja turističke sezone na nastanak otpada u turističkim mjestima.

Tačni podaci o količinama sakupljenog otpada podrazumijevaju mjerenje na vagi.

U dosadašnjem periodu u kojem je usluge sakupljanja, prevoza i odlaganja vršilo Komunalno preduzeće „Lim“ nijesu vršena mjerenja već je vršena procjena na osnovu zapremine otpada koju otpad zauzima u vozilima koja odvoze otpad na deponiju. Ova procjena obzirom na različitu strukturu otpada po područjima i vremenskim periodima mora se prihvatiti sa rezervom pa se u ovom Lokalnom planu pribjegava prezentaciji količine sakupljenog otpada u m³.

Prema evidenciji o broju tura prevezenog otpada vozilima (autosmećarama) Komunalnog preduzeća „Lim“ čija je zapremina po jednom vozilu od 8 (3 kom) do 12 (3 kom) m³, godišnja količina sakupljenog i prevezenog otpada na području Opštine bila je:

2013. – 23 400 m³

2014. – 25 200 m³

2015. – 29 880 m³

Ako se traže podaci o težini sakupljenog, prevezenog i odloženog tj. zbrinutog otpada onda se laboratorijskim putem na bazi srednjeg uzroka (kojim putem se dolazi do težine 0,320 t/m³) može realnom procjenom doći do sledećih:

2013. – 7488 t

2014. – 8064 t

2015. – 9562 t

Struktura proizvedenog i sakupljenog komunalnog otpada prema izvršenoj procjeni je sledeća:

Naziv	Proizvedeno 2015.	Sakupljeno 2015.
Organski otpad	3875	3070
Papir i plastika	1569	1244
Staklo	1029	815
Teški metali	134	106
Obojeni metali	198	157
Drvo	305	242
Kompozitna ambalaža	443	351
PET	672	532
Plastika	1438	1139
Tekstil	341	270
Interni otpad	277	210
Opasni otpad	76	60
Zeleni otpad	616	488
Ostalo	1096	868
Ukupno:	12071	9562

Odnos između sakupljenog i proizvedenog komunalnog otpada u Opštini Bijelo Polje je 79,5 % dok je u Crnoj Gori taj odnos 89 %. (Odnos između nastalog i sakupljenog otpada utvrđen je tako što je nastali otpad uzet iz Državnog Plana upravljanja otpadom a sakupljeni otpad iz evidencije koju je Komunalno "Lim" dostavljalo Monstatu).

Površina teritorije Opštine sa koje se vrši sakupljanje otpada je 145 km² ili 15,7% ukupne površine.

Procenat primarno i sekundarno odnosno ukupno selektovanog otpada je 0 %.

Sakupljanje, transport i odlaganje odnosno zbrinjavanje komunalnog otpada vrši se za 5 300 domaćinstava odnosno 16 256 stanovnika kao i za 498 pravnih lica.

Sakuplja se mješoviti komunalni otpad odložen od strane građana i zaposlenih u komercijalnom i industrijskom sektoru (koji je po svojim karakteristikama sličan komunalnom

otpadu) u kontejnerima kojima Komunalno preduzeće „Lim“ raspolaže u količini od 222 kom. zapremine 1,1 m³ i 20 od 5 m³.

Prevoz od kontejnera do privremene deponije u Dobrakovu (16 kom od gradskog područija) Komunalno preduzeće „Lim“ vrši sa 6 autosmečara, 1 kamionom kiperom i 4 traktora. Od ostale potrebne opreme raspolaže i sa 1 buldožerom za zatrpavanje, 1 kamionom dizalicom i 1 kiperom.

Značajan dio nastalog otpada odlaže se na nelegalnim „divljim deponijama“ kojih na područiju Opštine ima 105 sa ukupnom količinom otpada od 1635 tona.

6.2 Upravljanje građevinskim otpadom

Građevinski otpad nije evidentiran i nema pouzdanih podataka o njegovim nastalim količinama a vrlo je teško i orijentaciono odrediti o kolikom se otpadu radi. On nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata. Njegove opasne komponente su: beton, cigla, pločice, keramika, drvo, staklo i dr. Procjena količina građevinskog otpada na osnovu stope nastanka ove vrste otpada od 150 kg po stanovniku godišnje dala je količinu od 6054 t. Ovo odlaganje odnosno zbrinjavanje vrši se tako što se sa određenih mjesta njegovog nastanka poziva Komunalno prduzeće „Lim“ da ga ukloni što ono i čini preuzimanjem, prevozom i odlaganjem na privremenu deponiju komunalnog otpada.

U najvećem broju slučajeva, proizvođači ovog otpada sami odvoze građevinski otpad do mjesta koja nađu kao pogodna za nelegalnu deponiju otpada.

Građevinski otpad i otpad nastao rušenjem (uključujući i iskopano zemljište sa kontaminiranih lokacija) označen je šifrom 17.

Odvojeno sakupljene frakcije označene šifrom 17 01 sadrže:

Beton, cigla, pločice i keramika označen šifrom: 17 01

- Beton označen šifrom: 17 01 01
- Cigle označene šifrom: 17 01 02
- Pločice i keramika označeni šifrom: 17 01 03
- Mješavina ili pojedine frakcije betona, cigle, pločice i keramika koji sadrže opasne supstance označene šifrom: 17 01 06
- Mješavina ili pojedine frakcije betona, cigle, pločice i keramika drugačiji od 17 01 06 označene šifrom: 17 01 07

Drvo, staklo i plastika

- Drvo označeno šifrom: 17 02 01
- Staklo označeno šifrom: 17 02 02
- Plastika označena šifrom: 17 02 03

- Staklo, plastika i drvo koji sadrže opasne supstance ili su kontaminirane opasnim supstancama označeni šifrom: 17 02 04

Bituminozna smješa katran i proizvodi sa kartonom označeni šifrom: 17 03

- Bituminozna smješa koja sadrži karton od uglja označena šifrom: 17 03 01
- Bituminozna smješa drugačija od 17 03 01 označena šifrom: 17 03 02
- Katran od uglja i proizvodi sa katranom označeni šifrom: 17 03 03

Metali (uključujući i njihove legure) označeni šifrom: 17 04

- Bakar, bronza i mesing označeni šifrom: 17 04 01
- Aluminijum označen šifrom: 17 04 02
- Olovo označeno šifrom: 17 04 03

6.3 Upravljanje *biološko razgradivim otpadom*

Biološko razgradivi otpad čini otpad koji je pogodan za anaerobnu i aerobnu razgradnju kao što su biootpad, papir i karton.

Pod biootpadom se podrazumijeva biološko razgradivi otpad iz vrtova i parkova, otpad od hrane i drugi otpad koji nastaje u domaćinstvima, ugostiteljskim i maloprodajnim objektima kao i sličan otpad iz proizvodnje primarne celuloze i papira ako se spaljuje na licu mjesta i ako se toplota dobijena spaljivanjem koristi za grijanje ili u industrijskom procesu. Pod biootpadom se podrazumijeva i otpad od plute, drveni otpad, kao i drveni otpad koji potiče od građevinskog otpada i otpada nastalog rušenjem. Ne podrazumijeva se drveni otpad koji sadrži halogene organske materije ili teške metale koji nastaju upotrebom proizvoda za zaštitu drveta ili premaza.

Odvojeno sakupljanje biološki razgradivog otpada je izuzetno važno da bi se izbjeglo njegovo miješanje sa česticama stakla, metala, plastike da bi se od njega obezbeđivao kompost. Odvojeno sakupljanje može se obezbijediti posebnim kontejnerima u reciklažnom dvorištu odnosno u reciklažnom centru i postavljanjem velikih kontejnera u gradu i selima u sezoni kad je količina bio otpada najveća (proleće, jesen). U seoskim naseljima koja se nalaze u blizini grada, može se vršiti kampanjsko sakupljanje ove vrste otpada pri čemu se, prije samog odvijanja kampanje cijela akcija dobro promoviše i sledeća takva aktivnost najavi.

Postrojenje za kompostiranje otpada izgrađuje se uz sanitarnu deponiju ili u zonama individualnog stanovanja (kućno kompostiranje). Aktivnosti u upravljanju biorazgradivim otpadom su sledeće:

- podsticanje smanjenja nastajanja biorazgradivog otpada, primarne ili sekundarne separacije istog i odgovarajućeg postupka obrade;

- edukacija osoblja komunalnog preduzeća za postupanje sa biološko razgradivim otpadom ;
- edukacija građana i stanovništva ruralnih područja za smanjenje količina i potrebu separacije, kao i kućnog kompostiranja biorazgradivog otpada;
- izgradnja postrojenja za obradu biorazgradivog otpada.

Biološki razgradiv otpad se koristi kao prirodno đubrivo za cvjetne kulture, travnjake i sl. kao i remedijaciju devastiranih površina i proizvodnju briketa i peleta.

7 UPRAVLJANJE OTPADOM U PERIODU 2016-2020

S obzirom na to da se smatra da je količina proizvedenog otpada u Opštini približno direktno proporcionalna broju stanovnika u njoj, proračuni i procjene ovdje predstavljene, rezultati su analize zasnovane na toj činjenici uz uključivanje broja turista koji na godišnjem nivou posjete opštinu Bijelo Polje.

Prema podacima dobijenim na osnovu popisa iz 2011. godine 8,4 % manji je od broja stanovnika sa popisa 2003. godine. Najveći broj stanovnika odnosno njih 20515 ili 44,5 % naseljava ruralno područje, 16223 ili 35,2 % prigradsko područje a 9938 ili 21,6 % gradsko područje Opštine. Ipak stopa rasta stanovništva između dva popisa na seoskom području opala je 17,05 % a na gradskom području povećana 3,67 %.

Procjenjuje se da će stopa rasta stanovništva u Opštini Bijelo Polje i u narednih 5 godina biti opadajuća i to - 8,4 %.

Shodno ovom predviđanju od strane Zavoda za statistiku Crne Gore, očekivani broj stanovnika u Opštini Bijelo Polje do 2020 godine bio bi sledeći:

Godina	stanovnika
2016.	43460
2017.	42730
2018.	42012
2019.	41307
2020.	40613

Bez obzira na očekivano smanjenje broja stanovnika u Opštini pretpostavlja se da se količina otpada koja trenutno nastaje neće smanjivati već će biti u stagnaciji ili blagom porastu od 0,2 %.

Uz navedne pretpostavke i procijenjeni broj stanovnika za period 2016-2020 računa se da će nastala količina otpada u godinama ovog perioda biti sledeća:

Godina	Količina u t
2016.	12125
2017.	12150
2018.	12174
2019.	12198
2020.	12223
Svega:	60870

7.1. Ciljevi koje treba ostvariti u upravljanju otpadom

Opšti cilj koji treba ostvariti primjenom Lokalnog plana je uspostavljanje održivog sistema upravljanja otpadom i njegovo stalno unapređivanje.

Osnovni ciljevi na planu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže su sledeći:

- Smanjenje količina otpada koji nastaje i koji je potrebno odložiti na deponiju;
- Materijal za reciklažu kao resurs a njegovu upotrebu kao način čuvanja postojećih prirodnih resursa izdvajati iz ukupne mase otpada na najjednostavniji i najbrži način, prije njegovog odlaganja u miješani otpad;
- Druge proizvode koji imaju svoju vrijednost ili posebnu strukturu izdvajati i posebno tretirati;
- Troškove u procesu proizvodnje gotovih proizvoda maksimalno smanjivati a energiju štedjeti;
- Životnu sredinu i zdravlje ljudi maksimalno zaštititi;

Specifični ciljevi na planu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže su:

- Jačanje administrativnih kapaciteta institucija i organa zaduženih za prostorno planiranje, izdavanje dozvola, kontrolu i praćenje;
- Uvođenje sistema obaveznog evidentiranja vrsta i količina sakupljenog otpada i izvještavanje nadležnih organa uprave za poslove uređenja prostora i zaštitu životne sredine;
- Proširenje sistema sakupljanja otpada na cjelokupnu teritoriju Opštine;
- Postavljanje neophodnih elemenata sistema za odvojeno sakupljanje i sortiranje otpada;
- Povećanje količina otpada za reciklažu;
- Projektovanje i izgradnja objekata sistema za upravljanje otpadom;
- Sprečavanje nelegalnog načina odlaganja otpada i sanacija neuređenih odlagališta;
- Uspostavljanje sistema odgovornosti proizvođača otpada;
- Sprovođenje zakonskih propisa i mjera koje iz njega proističu;
- Podizanje svijesti javnosti o značaju pravilnog postupanja sa otpadom i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka;

Pretpostavlja se da će se trend proširivanja obuhvata sakupljanjem postepeno povećavati i do 2020. godine povećati za 98 t a u periodu od 5 godina sakupiti 57826 t ili 95 % i to:

Godina	Količina u t
2016.	11519
2017.	11542
2018.	11565
2019.	11588
2020.	11612
Svega:	57826

Sakupljanje otpada iz seoskih područja vršiće se znatno ređe nego iz gradskog kako zbog cijene transporta tako i zbog sporijeg nastanka otpada u tim područjima usled malog broja stanovnika. Sela koja imaju puteve pogodne za pristup teretnih vozila, uključujući i traktore dobiće veće kontejnere koji će se prazniti 2 puta mjesečno od strane Komunalnog preduzeća "Lim". Domaćinstva sela koja nemaju pristupne putve za teretna vozila dopremaće otpad do najbližih kontejnera po dinamici koju sami sebi odrede.

Na osnovu proračunate prosječne gustine komunalnog otpada u Crnoj Gori od 0,32 t/m³ došlo se do procjene zapremine procijenjenih količina otpada koji će se sakupljati u datom periodu i to:

Godina	Količina u m³
2016.	35997
2017.	36069
2018.	36142
2019.	36214
2020.	36286
Svega:	180708

Mjere koje treba primijeniti u realizaciji Lokalnog plana upravljanja otpadom su:

- Donošenje potrebnih odluka;
- Izgradnja reciklažnog centra;
- Izgradnja postrojenja za kompostiranje;
- Nabavka nedostajuće opreme za sakupljanje i transport otpada;
- Unapređenje evidencije o kretanju otpada;
- Unapređenje rada inspekcijskih službi;
- Unapređenje komunikacije između nadležnih institucija;

Procjena količina otpada prema morfološkom sastavu koji će se sakupljati u opštini Bijelo Polje do 2020. godine kao poslednje godine trajanja ovog Plana u tonama je sledeća:

Godina	Ukupno	Papir i karton	Staklo	Teški metali	Obojeni metali	PET	Plastika	Interni otpad	Zeleni otpad	Gume	Kompozit ambalaža	Organski otpad
2016.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017.	1785	314	118	30	45	173	371	98	216	111	5	304
2018.	2368	420	157	41	61	230	496	130	283	15	67	468
2019.	2312	421	158	41	61	231	497	131	283	15	67	407
2020.	2318	422	158	41	61	232	498	132	284	15	67	408
Svega:	8783	1577	591	153	228	866	1862	491	1066	156	206	1587

Održiv sistem upravljanja otpadom pretpostavlja takav način upravljanja kojim se smanjuje njegov nastanak a nastali ponovnom upotrebom ili reciklažom maksimalno koristi za stvaranje nove vrijednosti odnosno prihoda.

Ponovna upotreba je postupak kojim se proizvodi ili djelovi proizvoda koji nemaju karakter otpada tj. imaju neku svoju upotrebnu vrijednost, ponovo upotrebljavaju za istu svrhu za koju su i namijenjeni ili neku drugu.

Reciklaža pak predstavlja postupak prerade otpada kojim se iz materijala koji je proglašen otpadom dobijaju proizvodi, materijali ili supstance koje se mogu upotrijebiti za iste ili druge namjene.

Da bi nešto bilo ponovo upotrijebljeno ili reciklirano neophodno ga je odvojiti na samom početku tj. na izvoru nastanka ili ga naknadno izdvojiti iz miješanog otpada. Ako se izdvajanje vrši na samom početku tj. na izvoru prije odlaganja u mješoviti otpad takav postupak se naziva *primarnom selekcijom* dok se naknadno izdvajanje određenog materijala iz miješanog otpada naziva *sekundarnom selekcijom*.

Primarna selekcija podrazumijeva određenu infrastrukturu (kese, kontejnere, vozila za sakupljanje i transport otpada, reciklažno dvorište) u povećanom broju kao i viši nivo svijesti stanovništva i pravnih subjekata o značaju i prednostima selektivnog sakupljanja.

Sekundarna selekcija podrazumijeva uvođenje "mokre" i "suve" kante pri čemu će se suvi komunalni otpad selektirati sekundarno u MRF postrojenju a takođe i mokri, ako sadrži korisnih elemenata. Građanima će ovakav postupak olakšati posao sakupljanja i odlaganja u kontejnere a komunalnom preduzeću, preuzimanje iz kontejnera i prevoz do reciklažnog centra sa reciklažnim dvorištem.

Procjena količina otpada koji će biti primarno selektiran u opštini Bijelo Polje u periodu do 2020. godine u tonama je:

Godina planskog obuhvata	Broj stanovnika	Procjena sakupljenog otpada	Papir + Karton	Plastika	Metal	Staklo	Ukupno sakupljeno	Planirani cilj %	Planirani cilj količina
1	2	3	4	5	6	7	8(4+5+6+7)	9	10
2017.	42730	11542	1503	1344	316	983	4146	5	207
2018.	42012	11565	1506	1377	317	985	4185	10	418
2019.	41307	11588	1509	1380	318	987	4194	15	629
2020.	40613	11612	1512	1383	319	989	4203	20	840

Procjena sakupljenog biorazgradivog komunalnog otpada (papir + karton, organski iz kuhinja, restorana) i ostale frakcije u tonama je:

Godina planskog obuhvata	Sakupljeni komunalni otpad prema DPUO	Papir + Karton	Organski iz kuhinja i restorana	Zeleništva, ostaci rezidbe i dr.	Ostali (drvo, odjeća, tekstil, frakcije, kabasti i dr)	Ukupno sakupljeno	Planirani cilj %	Planirani cilj Količina
1	2	3	4	5	6	7(3+4+5+6)	8	9
2017.	11 542	1503	3705	590	621	6419	95	6098
2018.	11 565	1506	3712	591	622	6431	90	5787
2019.	11 588	1509	3719	592	623	6443	85	5476
2020.	11 612	1512	3726	593	624	6455	80	5164

Procjena količina građevinskog otpada u tonama je:

Godina planskog obuhvata	Broj stanovnika u JLS	Stopa proizvodnje po stanovniku u kg	Procjena proizvedenog građevinskog otpada prema DPUO	Procjena sakupljenog građevinskog otpada	Planirani cilj korišćenja proizvedenog građevinskog otpada %	Planirani cilj korišćenja proizvedenog građevinskog otpada Količina
2017.	42730	150	6409	-	10	641
2018.	42012	150	6302	-	15	945
2019.	41307	150	6196	-	20	1239
2020.	40613	150	6093	-	30	1811

7.2 Način sprečavanja nastajanja otpada, ponovne upotrebe i reciklaže

Prvi cilj u upravljanju otpadom je smanjivanje količine otpada kao i smanjivanje sadržaja štetnih sastojaka proizvoda od kojih otpad nastaje. Sve mjere koje je neophodno preduzeti moraju biti usmjerene na promjene u proizvodnim ili upotrebnim procesima koje u tu svrhu treba realizovati.

Faza proizvodnje materijalnih dobara

Umjesto principa linearne ekonomije zasnovanog na modelu "uzmi resurs-napravi i iskoristi proizvod-odloži otpad" koji je do skoro važio, posljednjih godina prihvata se princip cirkularne ekonomije koji se zasniva na što je moguće većoj ponovnoj upotrebi materijala dobijenih iz proizvoda koji su završili svoj životni ciklus kao i na usporavanju trenda potrošnje prirodnih resursa. Osnovni zahtjev cirkularne ekonomije je dizajniranje i proizvodnja proizvoda na način koji omogućava njihovu ponovnu upotrebu, lako rastavljanje na dijelove koji ih čine a zatim i njihovu reparaciju i/ili reciklažu. Tako ono što je u linearnoj ekonomiji otpad u cirkularnoj postaje sirovina. Praktično, otpad ne postoji ukoliko je proizvod napravljen od

bioloških i tehničkih komponenti koje su kreirane tako da se pojedinačno uklapaju u životni ciklus biološkog i tehničkog materijala, odnosno, da nakon njihove upotrebe, ove komponente mogu biti obnovljene ili reciklirane. Biološki materijali su uglavnom netoksični i jednostavnim postupcima mogu biti vraćeni u biosferu npr. kroz postupak kompostiranja, dok tehničke komponente lako mogu naći svoju ponovnu primjenu uz poboljšanje kvaliteta ili recikliranje materijala od koga su izvedene.

U cilju smanjenja nastajanja otpada u proizvodnoj fazi, neophodno je obaviti sledeće aktivnosti:

- Uključiti korišćenje sekundarnih sirovina u procese proizvodnje gdje god je to moguće;
- Uspostaviti povratno korišćenje materijala i energije u proizvodnim procesima;
- Obezbediti uvođenje novih tehnologija u izgradnji budućih industrijskih objekata;
- Uvesti čistiju proizvodnju u postojeće proizvodne pogone sa manjim gubicima i većom efikasnošću u radu;
- Ustanoviti tehničke standarde kojim bi se ograničio sadržaj određenih opasnih materija u proizvodima;

Faza potrošnje materijalnih dobara

U cilju smanjivanja nastajanja otpada u fazi potrošnje materijalnih dobara, neophodno je obaviti sledeće aktivnosti:

- Koristiti proizvode sa manjim izgledom da se stvori otpad na kraju životnog vijeka proizvoda tj. koristiti proizvode čiji su delovi napravljeni od materijala koji lako može biti izdvojen i recikliran;
- Koristiti proizvode racionalno i u potpunosti i uz ponovnu upotrebu proizvoda;
- Odlagati sekundarne sirovine separatno i predavati ih ovlašćenim licima na dalju brigu i obradu kako ne bi bile odložene kao otpad već iskorišćene za istu ili drugu namjenu ili reciklirane;

Program smanjivanja nastajanja otpada u fazi potrošnje materijalnih dobara zavisi od uključenosti velikog broja subjekata odnosno od promocije postupaka ponovne upotrebe proizvoda i/ili njihove pripreme za reciklažu.

7.3 Način sakupljanja komunalnog otpada

Sakupljanje otpada obaveza je lokalne samouprave. Ova aktivnost je povjerena komunalnom preduzeću, registrovanom za poslove upravljanja otpadom DOO "Komunalno - Lim" Bijelo Polje.

Program sakupljanja otpada za period važenja ovog plana podrazumijeva sakupljanje miješanog komunalnog otpada odloženog od strane građana i zaposlenih u komercijalnom i industrijskom sektoru i sakupljanje separatno prikupljenih, primarno razdvojenih komponenti otpada.

Da bi se izbjegla dosadašnja praksa sakupljanja otpada po principu primarne selekcije u više kanti po kojoj se kao krajnji rezultat dobijao samo miješani otpad, u svakoj od njih sada se ustanovljava uvođenje sistema dvije kante ili dva kontejnera, manje ili veće zapremine, za separatno sakupljanje suve i mokre frakcije.

Ovaj sistem podrazumijeva obavljanje sekundarne selekcije tj. razdvajanje otpada za dvije kante na mjestu njegovog nastanka:

- Suva kanta – zajedničko odvajanje primarno selektovanih materijala kao što su papir, karton, plastika, staklo, guma, metal, tekstil i sl;
- Mokra kanta – odvajanje ostalog otpada koji je po svom sastavu uglavnom mokr zbog prisustva ostataka hrane, materijala organskog porijekla, baštenskog otpada, proizvoda za higijenu i sl.;

Otpad iz suve kante, nakon sakupljanja bi se transportovao u reciklažno dvorište sa sortirnicom na lokaciji određenoj prostornim planom u Nedakusima katastarska parcela br. 74/25, 74/26, 74/27, 74/28, l.n 801; 74/50 l.n. 821; 74/53 l.n 857; 74/54 l.n. 83; 74/55 l.n 788; 74/56 l.n. 600; 74/57 l.n. 249; 74/58 l.n. 248 KO Nedakusi, gdje bi se izvršila detaljna separacija tog otpada u cilju njegove prodaje. Kante/Kontejneri moraju biti jasno određeni i obelježni. Dalje sakupljanje i transport razvrstanog otpada vrši se posebno tj. bez miješanja.

Otpad iz mokre kante će se transportovati do postrojenja za sekundarnu selekciju miješanog komunalnog otpada, kompostiranje ili deponiju.

Ovakav sistem već na samom početku ne opterećuje previše ni stanovništvo ni preduzeće koje se bavi sakupljanjem i transportom otpada.

Sakupljanje otpada iz seoskih područja vršiće se znatno ređe nego iz gradskog (1-4 puta u mjesec dana) kako zbog cijene transporta tako i zbog sporijeg nastanka otpada u tim područjima usled malog broja stanovnika. Za sela će se obezbijediti veći broj kontejnera veće zapremine i izvršiti njihov planski raspored.

Kabasti komunalni otpad neće se odlagati u kontejnere već će se vršiti kampanjsko odvoženje ovakvog otpada par puta godišnje ili na poziv, uz obavezno prethodno obavješćavanje građana o ovakvoj akciji.

Potrebna oprema za sakupljanje i transport komunalnog otpada

Pored opreme sa kojom raspolaže DOO "Komunalno - Lim" prikazane na strani 16 ovog Plana za njegovu realizaciju potrebno je obezbijediti još:

- 300 kontejnera zapremine 1,1 m³;
- 130 kontejnera zapremine 5 m³;
- 2 Autosmećare,
- 2 Grajfera,
- 10 traktora sa prikolicama.

tako da bi se obezbijedio raspored:

- 522 kontejnera zapremine 1,1 m³ na 150 lokacija i
- 150 kontejnera zapremine 5 m³ na 75 lokacija.

Lokacije će se odrediti komisiskim putem u saradnji sa članom savjeta mjesne zajednice sa područja na kojem se određuju lokacije.

Lokacije će se po pravilu odrediti na državnom, odnosno opštinskom zemljištu ili, ako to bude jedino moguće, na privatnom zemljištu po uslovima koje sporazumno utvrde komisija i vlasnik zemljišta.

Izdvojeni korisni materijali kao što su plastika, metali, staklo i papir prodaju se na tržištu kao sekundarne sirovine uspostavljanjem komercijalne saradnje sa operaterima koji imaju odgovarajuće dozvole za sakupljanje, transposrt, skladištenje i obradu takvih materijala. Izbor operatera organizuje se sprovođenjem javne konkursne procedure. U okviru izgrađenog reciklažnog dvorišta postojaće otkupna stanica za stanovništvo koje direktno, svojom voljom donosi otpad u reciklažno dvorište. Tako se utiče na povećanje zainteresovanosti stanovništva da učestvuje u sistemu koji mu obezbeđuje određenu dobit a komunalnom preduzeću će smanjiti troškove transporta takvog materijala iz suvih kanti.

Za dopremu sakupljenog primarno selektovanog otpada treba ustanoviti određenu vrstu nagrade u vidu popusta prilikom plaćanja mjesečnog računa za neku od usluga komunalnog preduzeća.

7.4. Način postupanja sa građevinskim otpadom

Građevinski otpad na gradilištu skladišti se odvojeno, po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada, odvojeno od drugog otpada na način kojim se ne zagađuje životna sredina do završetka građevinskih radova najduže za 1 godinu.

Odlaganje građevinskog otpada koji se privremeno ne skladišti na gradilištu ili u objektu u kojem se izvode građevinski radovi vrši se u kontejnere postavljene na gradilištu, uz gradilište ili uz objekat na kojem se izvode građevinski radovi.

Kontejneri su obavezno izgrađeni na način koji se omogućava, bez pretovara odvoženje otpada u postrojenje za dalju obradu.

Građevinski otpad se može skladištiti privremeno i na drugom mjestu koje je urađeno za privremeno skladištenje građevinskog otpada.

Investitor mora obezbijediti da se iz objekta izdvoji opasan građevinski materijal, radi sprečavanja miješanja opasnog građevinskog materijala sa neopasnim građevinskim otpadom. Investitor čiji je objekat zajedno sa zemljanim iskopom zapremine veće od 2000 m³ sačinjava svoj plan upravljanja građevinskim otpadom.

Građevinski otpad investitor odnosno izvođač građevinskih radova predaje sakupljaču građevinskog otpada ili neposredno postrojenju za obradu građevinskog otpada a mogu i sami vršiti njegovu preradu uz dozvolu.

Građevinski materijal kao što je otpadni beton, opeka, keramika i građevinski materijal na bazi gipsa ili mješavina građevinskog otpada sa zemljanim iskopom, može se ponovo upotrijebiti za izvođenje građevinskih radova na gradilištu na kojem je otpad nastao ukoliko zapremina tog otpada nije veća od 50 m³.

Sakupljač građevinskog otpada dužan je u roku od godinu dana uskladištene materijal preraditi.

Postrojenje za preradu građevinskog otpada ograđuje se ogradom visine 2 metra. Radi zaštite životne sredine sprečava se emisija prašine pri radu postrojenja a obezbijeđeno je i pranje točkova vozila pri izlasku na put.

Količina građevinskog otpada koja se mora reciklirati je najmanje 70% ukupne količine.

Cement azbestni otpad se mora pakovati u zatvorene kese od platna ili foliju od polietilane debljine najmanje 0,4 mm.

Prevoz cement azbestnog otpada vrši se u pokrivenim vozilima radi sprečavanja emisije azbestnih vlakana, a utovar i istovar vrši se tako da se pakovani otpad ne baca i ne istresa. Ako do rasipanja ipak dođe mora se odmah ponovo na isti način upakovati, prevesti i odložiti na deponiju.

Lokacija postrojenja za preradu neopasnog građevinskog otpada i objekta za njegovo zbrinjavanje ili privremeno skladištenje određena je na katastarskim parcelama:

7.5 Odlaganje neiskorišćenog otpada

Procijenjena količina otpada koja bi trebalo da se deponuje u periodu do 2020. godine je sledeća:

Godina	Količina u t
2016.	9791
2017.	9234
2018.	9252
2019.	9271
2020.	6532
Svega:	44080

7.6 Sanacija neuređenih odlagališta

Na području opštine Bijelo Polje evidentirano je 105 neuređenih odlagališta sa 1635 m3 otpada.

Sva odlagališta imaju ispod 100 m3 i to:

- 1-10.....68
- 10-30.....24
- 30-50.....10
- 50-70.....3

Sanacija ili uklanjanje svih neuređenih odlagališta podrazumijeva:

- izmještanje odlagališta, ukoliko se radi o veoma malim odlagalištima i ukoliko se ona nalaze u relativnoj blizini sanitarne deponije;
- djelimična sanacija odlagališta, što podrazumijeva izolovanje gornjih slojeva odlagališta u slučajevima kada je nivo podzemnih voda nizak;
- potpuna sanacija odlagališta koja podrazumijeva kompletno izolovanje i gornjih i donjih slojeva odlagališta u slučajevima kada je nivo podzemnih voda visok.

Prema količini otpada na evidentiranim odlagalištima na području opštine Bijelo Polje treba primijeniti prva dva načina sanacije koja podrazumijevaju:

Izmještanje neuređenih odlagališta

Izmještanje neuređenih odlagališta vrši se kada se ona nalaze u blizini deponije koja ima toliki kapacitet da može da primi količinu otpada sa određenog neuređenog odlagališta i kad postoji mogućnost da se otpad bezbedno preveze sa jedne na drugu pomenutu lokaciju. To se obično čini kada određeno neuređeno odlagalište ima relativno malu količinu otpada pa nije racionalno vršiti njegovu kompletnu sanaciju.

Djelimična sanacija neuređenih odlagališta

Pored finansijskih sredstava neophodnih za ovu sanaciju potrebna je dovoljna udaljenost podzemnih voda od odlagališta. Tada se vrši sakupljanje rasutog otpada na jednu gomilu u obliku zarubljene kupe ili piramide a onda se vrši prekrivanje tako sakupljenog otpada zaštitnim slojem, odnosno geosintetičkim materijalom kako bi se omogućilo slobodno oticanje atmosferskih voda bez njihovog prodiranja kroz odlagalište i stvaranje procjednih voda. Oko prekrivenog otpada urade se obodni kanali kako se voda ne bi zadržavala i ugrožavala prekrivni sloj. Postavlja se i sloj humusa kao podloge za sađenje vegetacije, sistema za pasivnu degazaciju deponije i određenog broja piezometara na različitim djelovima odlagališta radi praćenja fizičko hemijskog sastava podzemnih voda a u cilju kontrole primjene potrebnih mjera zaštite.

Pregled neuređenih odlagališta sa predlogom sanacije daje se u posebnom prilogu ovog Lokalnog plana.

8 MOGUĆNOST SARADNJE IZMEĐU VIŠE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

U cilju racionalnog korišćenja komunalne infrastrukture koja služi za realizaciju lokalnih planova upravljanja otpadom jedinice lokalnih samouprava zaključuju sporazum o među opštinskoj saradnji (regionalizaciji) u realizaciji planova upravljanja otpadom.

Regionalno upravljanje otpadom podrazumijeva, osim zajedničke izgradnje regionalne sanitarne deponije i reciklažnog centra za upravljanje otpadom, izgradnju i opremanje sabirno pretovarnih tj. transfer stanica. Ovo iziskuje i institucionalne, organizacione i kadrovske promjene. Pri tom sve Opštine koje participiraju u regionalnom sistemu upravljanja otpadom učestvuju u donošenju odluka pa samim tim i u preuzimanju odgovornosti ne samo za razvoj regionalnog sistema na svojoj teritoriji već i za rezultate rada na području cijelog regiona. Uspjeh u oragnizaciji upravljanja otpadom u značajnoj mjeri zavisi od načina raspodjele funkcija i odgovornosti između lokalnih i regionalnih organa i organizacija. U ovom slučaju organizuje se zajedničko među-opštinsko preduzeće za upravljanje otpadom čija je nadležnost:

- sakupljanje, separacija i izdvajanje korisnog otpada iz komunalnog otpada;
- izgradnja i funkcionisanje regionalnog centra za obradu otpada;
- transport otpada od transfer stanica do regionalne deponije;
- plasman prikupljenih sekundarnih sirovina;
- uspostavljanje sistema za reciklažu i izgradnja potrebnih objekata;
- uspostavljanje sistema za izdvajanje otpadnih ulja, građevinskog otpada, akumulatora i baterija, električne i elektronske opreme, vozila van upotrebe itd;
- uspostavljanje sistema za obradu organskog otpada isl.

Pored međuopštinskog preduzeća, za upravljanje otpadom mogu se uključiti i organizacije odnosno preduzeća u privatnom vlasništvu, bilo na lokalnom ili na regionalnom nivou, na principu javnog privatnog partnerstva. Njihovo uključivanje može da donese mnoge pogodnosti kao npr. obezbeđivanje investicionog kapitala, poboljšanje tehničkih i organizacionih kapaciteta, upravljačke efikasnosti, podizanje nivoa svijesti građana itd.

9 UKLJUČIVANJE JAVNOSTI

Uzimajući u obzir da je učešće javnosti od suštinskog značaja za uspješan održivi razvoj i da uređenje oblasti upravljanja otpadom utiče na sve građane jedne lokalne zajednice i regiona, od izuzetne je važnosti obezbijediti da svi građani budu adekvatno informisani o donošenju ključnih odluka u ovoj oblasti. Njima se mora omogućiti i da daju svoj doprinos ovom procesu putem podnošenja konkretnih predloga, komentara, izmjena i dopuna ključnih odluka koje se odnose na upravljanje otpadom. Takođe, njihovo uključivanje u process odlučivanja o pitanjima upravljanja otpadom i njihovo rješavanje utiče na podizanje nivoa znanja i svijesti o pitanjima upravljanja otpadom. Lokalni plan ovom komponentom pruža podršku lokalnim vlastima da ustanove mehanizme koji će omogućiti uključivanje preduzeća i građana u donošenje ključnih odluka od zajedničkog interesa. Zato će Lokalni plan biti stavljen na javni uvid stanovnicima Opštine.

Uključivanje javnosti treba da postane praksa Komunalnog preduzeća i Regionalnog preduzeća koja bi kontinuirano istraživala stavove korisnika usluga i mjerila stepen zadovoljstva građana uslugama koje pružaju.

Od posebnog značaja i naročito je bitno učešće javnosti prilikom izbora lokacija za postrojenja za obradu otpada, zatvaranje i sanaciju neuređenih odlagališta i predlaganje rješenja koja mogu uticati na životnu sredinu i zdravlje ljudi uopšte.

10 RAZVIJANJE JAVNE SVIJESTI I EDUKACIJA

Bez unapređenja nivoa ekološke svijesti stanovništva, infrastrukturni, ekonomski i institucionalni aspekti unapređenja sistema upravljanja otpadom ne bi dali očekivane rezultate. Ekološka svijest kao cjelovit odnos prema prirodi znači jasno opredjeljenje za čistu i zdravu čovjekovu sredinu. To je svijest o životu, njegovoj ugroženosti i potrebi njegovog očuvanja, svijest da život predstavlja najveće bogatstvo.

Podizanje ekološke svijesti podrazumijeva aktivnosti Države i Lokalne samouprave koje imaju za cilj poboljšanje odnosa stanovništva prema okruženju u kojem žive i podsticanje ekoloških aktivnosti svih društvenih i starosnih grupa.

Unapređenje nivoa javne svijesti podrazumijeva:

- usvajanje adekvatnih normi ponašanja na nivou pojedinca kako bi došlo do smanjenja nastajanja otpada,
- shvatanje značaja ponovne upotrebe otpada i kupovine proizvoda proizvedenih od materijala za reciklažu,
- pripremu komponenti otpada za reciklažu,
- adekvatno i savjesno odlaganje otpada itd.

Za unapređenje nivoa javne svijesti neophodno je blagovremeno kreirati programe razvoja javne svijesti i sprovoditi ih kontinuirano. Programi treba da sadrže:

- informativni dio,
- informativno edukativnu kampanju,
- edukaciju.

Informativnim dijelom se upoznaje javnost i ciljne grupe obuhvaćene planom sa preduslovima za upravljanje otpadom na državnom nivou. Informativni dio programa sadrži:

- osnovne pojmove o upravljanju i tokovima otpada;
- informacije o rizicima i opasnostima po zdravlje ljudi zbog neadekvatnog upravljanja otpadom (smetlišta, procjedne vode, paljenje otpada i dr.);
- značaj aktivnosti na smanjivanju otpada i pravilnom sakupljanju i odlaganju otpada;
- značaj propisanog postupanja sa opasnim otpadom, posebno iz domaćinstava;
- uloga organa vlasti na svim nivoima u upravljanju otpadom;
- troškove sakupljanja, transporta i odlaganja otpada;

Ove informacije treba kontinuirano dostavljati građanima korišćenjem različitih sredstava komunikacije (informativni leci uz račune za komunalne usluge, novinski pododjeljci, informativni poster, informativne tribine i skupovi u mjesnim zajednicama i sl.).

Informativno edukativna kampanja utiče na razvoj javne svijesti saradnjom sa lokalnim medijima: kontakt emisije, objavljivanje članaka, spotovi na televiziji, izrada i distribucija informativno-promotivnog materijala (nalepnice, poster, kalendari), predavanja, radionice, izložbe, i edukativne ekskurzije sa posjetom deponijama, reciklažnim centrima itd.

Kampanja treba da stekne povjerenje stanovništva.

Edukacija kao metod razvoja javne svijesti stanovništva se po pravilu usmjerava na ciljne grupe: zaposlene u komunalnom preduzeću, na izdavanje dozvola za upravljanje otpadom, djecu i učenike u predškolskim i školskim ustanovama, obrzavoni kadar u ovim ustanovama i građane mjesnih zajednica.

Edukacija zaposlenih u komunalnom preduzeću se sprovodi putem: stručnih predavanja, kurseva i obuka, kao i razmjene iskustava sa komunalnim preduzećima u okviru Države i šire.

Edukacija građana mjesnih zajednica vrši se organizovanjem različitih tribina i zborova u mjesnim zajednicama.

Edukacija djece i vaspitno obrazovnog kadra organizuje se putem radionica u obdaništima i školama, organizacijama škola u prirodi ili organizacijom ekoloških sekcija za sve škole u Opštini.

Nosioci aktivnosti na razvoju javne svijesti o upravljanju otpadom su organi Lokalne samouprave (Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, Sekretarijat za uređenje prostora, Komunalna policija) i DOO "Komunalno – Lim".

Aktivnost dobrovoljaca, volontera-entuzijasta je jedan od najznačajnijih vidova promocije novih načina ponašanja u upravljanju otpadom imajući u vidu da se kampanja vodi zbog toga što veliki broj stanovništva zna malo ili gotovo ništa o separaciji otpada na mjestu nastanka, reciklaži i selektivnom deponovanju. Njihov rad se odvija u koordinaciji sa nadležnim organima Lokalne samouprave i predstavlja integralni dio opšte kampanje. Volonteri sa iskustvom i članovi nevladinih organizacija mogu da snize troškove sprovođenja kampanje mada ne treba precjenjivati obim i vrstu radova koje oni mogu da obave.

Sprovođenje propisa koji se odnose na poslove upravljanja otpadom je poseban mehanizam za podizanje javne svijesti. U većini slučajeva, na početku kampanje, javna svijest se više razvija striktnom primjenom propisa nego putem informacija. Stoga je veoma značajna uloga inspektora da, pored kažnjavanja onih koji krše propise, koordinira sa licima za sprovođenje kampanje.

Uporedo sa sprovođenjem kampanja, javnosti se predočava svaki napredak koji bude postignut kao rezultat sprovedenih aktivnosti. Aktivnosti treba da prati štampani materijal, kako prije sprovođenja kampanje tako i nakon njenog završetka. Takođe, vrši se štampanje periodičnih izvještaja ili publikacija o tome šta je urađeno u prethodnom i šta se planira za naredni period.

11 FINANSIRANJE

Primjena propisa o upravljanju otpadom i zaštiti životne sredine uopšte i izgrandja velikih infrastrukturnih objekata osnovni je zahtjev za uspostavljanje stabilnih mehanizama za obezbeđenje sredstava i nezavisno od budžetskih izdvajanja. Obzirom da su mnoge zemlje u tranziciji formirale poseban fond kojim se obezbeđuju stabilni uslovi za finansiranje u upravljanju otpadom i zaštiti životne sredine, takav mehanizam je prihvatljiv i kod nas. Od mogućih varijanti najprihvatljivija je formiranje jedinice u okviru nadležnog ministarstva ili decentralizovani sistem regionalnih jedinica.

Raspoloživi budžet Fonda oslanja se za prihode od sledećih propisanih naknada: budžet, takse i naknade za korišćenje životne sredine, naknade za pojedine proizvode, strane donacije, kazne i dr.

12 TEHNOLOGIJA ZA SELEKCIJU KOMUNALNOG OTPADA

12.1 Tehnologija za primarnu selekciju komunalnog otpada

Skoro u svim zemljama je razvijen princip primarne selekcije otpada odnosno reciklaže, a u mnogim od njih se primjenjuje i kompostiranje kao način obrade organskog otpada. Za postojeće uslove najpovoljnija mogućnost je sakupljanje otpada na principu primarne selekcije od strane građana na osnovu dobrovoljnosti. Tu organizaciju sakupljanja prate organizovane kampanje razdvajanja otpada u domaćinstvima i postavljanje grupa kontejnera za pojedine vrste otpada i organizovanje transporta tako sakupljenog otpada u reciklažni centar sa reciklažnim dvorištem gdje se skladišti.

Za ovu tehnologiju razdvajanja otpada potrebne su kese ili kante u domaćinstvima, zatim povećan broj kontejnera.

Ova tehnologija će se primijeniti u drugoj fazi sakupljanja odnosno selekcije komunalnog otpada jer je potrebno više vremena za sazrijevanje svijesti o značaju i mogućnosti primjene ovog sistema organizacije sakupljanja i selekcije.

12.2 Tehnologija za sekundarnu selekciju komunalnog otpada

Sekundarna selekcija komunalnog otpada podrazumijeva razdvajanje otpada za "suvu i mokru kantu". Na ovako izdvojenim komponentama otpada naknadno se vrši selekcija u reciklažnom centru sa reciklažnim dvorištem na MRF postrojenju

12.2.1 Reciklažno dvorište sa sortirnom linijom u okviru MRF postrojenja

U cilju dobijanja veće količine razdvojenog materijala za recikliranje i povećanja stepena smanjenja količina otpada koji ide na deponiju, organizuje se rad reciklažnog dvorišta sa sortirnom linijom. Ovim putem se smanjuje broj tura komunalnih vozila a time se vrši i ušteda goriva, i omogućava duži vijek trajanja vozila.

Objekat za separaciju komunalnog otpada se sastoji iz dvije tehničko-tehnološke cjeline:

- Prijem, separacija i obrada komunalnog otpada;
- Privremeno skladištenje sortiranih materijla (sekundarnih sirovina);

Prva tehničko-tehnološka cjelina se organizuje u dvije tehnološke linije:

- Liniju za separaciju ambalažnog otpada;
- Liniju za presovanje otpada dobijenog separacijom;

Druga tehničko-tehnološka cjelina se organizuje kao spoljni skladišnji prostor.

Hala za separaciju

Hala za separaciju i baliranje otpada je osnovni objekat na lokaciji reciklažnog dvorišta. Hala je fizički spojena sa aneksom za istovar. Unutrašnjost hale je podijeljena na službeni i radni prostor. Službeni prostor sadrži kancelarijski prostor, garderobu za radnike i sanitarni čvor. U radnom prostoru su smještene tehnološke linije i oprema.

Hala je dimenzija 24x12 m sa aneksom za službene prostorije i aneksom za istovar otpada i separaciju, dimenzija 12x6 m. Hala je od armiranog betona ili čelična konstrukcija sa ispunom od termo izolacionih panela. Visina hale zadovoljava konstruktivne karakteristike opreme odnosno minimalno 6,5 m.

Sortirna linija

Sortirna linija je zaokružena pogonska cjelina u okviru koje se vrši razvrstavanje komunalnog otpada (papir, plastika, metal, staklo itd.) Konstruktivno, to je metalna čelična konstrukcija sastavljena iz osam elemenata. Liniju za separaciju čine:

- Usipni koš sa transporterom;
- Disk-skrin sistem za izdvajanje sitnih frakcija;
- Transporter koji se nalazi ispod disk-skrin sistema;
- Transporter koji odvodi izdvojeni materijal putem disk-skrin sistema;
- Magnetni separator za izdvajanje metalnih komponenti u otpadu;
- Transporter za transport materijala koji se nije izdvojio kroz disk-skrin sistem;
- Sortirnica sa sortirnom trakom (12 radnih mjesta i 6 skladišnih boksova ispod trake);
- Osam mrežastih kontejnera u koje se smještaju izdvojeni materijali za reciklažu;
- Prostor rezervisan za otvarač vreća sa usipnim košem;

Proces separacije počinje dopremanjem neselektiranog komunalnog otpada koji se istovara na betonsku površinu neposredno ispred usipnog koša.

Radnici kod usipnog koša vrše vizuelnu kontrolu dopremljenog materijala i pomoću ručnog alata uklanjaju sav nepoželjni materijal kao što je opasni otpad, medicinski otpad, životinjski otpad i sl. kao i eventualne predmete i materijale koji mogu ugroziti bezbjednost i zdravlje radnika ili oštetiti opremu (potencijalno eksplozivne elemente, metalne šipke, konzerve sa bojom, uljem i sl.).

Nakon izvršene kontrole materijal se utovara u usipni koš sa transporterom koji može biti opremljen cjepačem vreća a ukoliko ne, kese se mogu otvarati ručno prije ubacivanja u koš. Ovaj transporter transportuje materijal do disk-skrin sistema. Disk-skrin sistem služi za izdvajanje frakcija određene veličine. Sve što je krupnije od određene veličine preći će preko ovog sistema (materijal za reciklažu) a ono što je sitnije propada kroz otvore i nalazi se u kontejneru kojim se dalje transportuje na deponiju. Materijal koji pređe preko disk-skrin

sistema, kosim transporterom se podiže na sortirnu traku koja se nalazi u sortirnoj hali. Sortirnica se sastoji od kabine i sortirne linije koju čini transporter oko kojeg je raspoređeno 12 sortirnih mjesta (6x2 mjesta). Na sortirnoj liniji radnici izdvajaju četiri materijala za reciklažu i kroz pripadajuće otvore ih ubacuju u prihvatne posude koje se nalaze u pregradama ispod sortirnice. Na ovaj način se izdvajaju materijali za reciklažu. Sav materijal koji prođe sortirnom linijom a ne bude separiran u neku od prihvatnih posuda, izlazi putem transportera u kontejner kojim će biti odnesen na deponiju.

Sortirnica ima isključivo karakter postrojenja u kome se vrši razvrstavanje i presovanje razvrstanog otpada, dok se privremeno skladištenje separiranog otpada vrši van hale na otvorenom prostoru ili pod nadstrešnicama.

Presovanje sekundarne sirovine vrši se iz dva razloga:

- Smanjivanje skladišnog prostora i lakša manipulacija separiranim otpadom,
- Lakšeg, jednostavnijeg i jeftinijeg transporta sekundarne sirovine do otkupljivača odnosno prerađivača.

Selektirani otpad se presuje horizontalnim hidrauličkim presama koje se prave u kombinaciji sa mašinama za uvezivanje ispresovanih bala. Snage presa za manje sortirne linije se kreću od 25-50 t. Manipulacija balama se vrši viljuškarom.

Objekti i oprema

Radi obavljanja aktivnosti za koje je projektovano, dvorište raspolaže odgovarajućim objektima i opremom. Objekti koji su potrebni za funkcionisanje sortirne linije u sklopu dvorišta su:

- Prostor za istovar otpada koji ide na liniju za separaciju;
- Hala za separaciju i baliranje otpada;
- Boksovi i prostor za odlaganje separiranog otpada;
- Postorjenje za pranje vozila;
- Separator ulja i masti;

Oprema potrebna za funkcionisanje sortirne linije je:

- **Usipni koš** sa transporetrom koji se postavlja uz plato za istovar otpada i predstavlja prednji aneks hale kao i istovarni plato čiji je on dio, otvoren sa čeonih strana dok je sa bočnih strana i zadnje strane zatvoren panelima ili zidovima. Sa istovarnog platoa se ambalažni otpad sa malim utovarivačem dozira u usipni koš;
- **Disk – skrin** sistem koji služi za izdvajanje frakcija određene veličine. Postavlja se u produžetku transportera tako da prihvati sav materijal koji dođe sa njega. Sav materijal krupniji od definisane veličine preći će preko ovog sistema (materijal za reciklažu) i putem transportera završiti u sortirnoj liniji, a ono što je sitnije propašće kroz otvore i

naći će se na transporteru koji se nalazi ispod disk-skrin sistema. Ispod njega se nalazi otvoreni kontejner ili kratka transportna traka koja odvodi materijal u kontejner;

- **Magnetni separator** koji se koristi za izdvajanje gvozdениh djelova iz miješanog otpada. Obično se nalazi iznad transportera koji odvodi izdvojeni materijal putem disk-skrin sistema i ima funkciju da iz materijala koji je prošao kroz disk-skrin sistem izdvoji materijal sa magnetnim svojstvima (gvožđe, kobalt, nikl itd.);
- **Sortirna kabina sa sortirnom trakom** koja predstavlja prostor u kome se vrši izdvajanje materijala za reciklažu. Sastoji se od čelične konstrukcije, kabine sa sortirnom trakom i šest ograđenih podnih boksova za separirani materijal za reciklažu. Sortirna kabina je dimenzija 15m x 4m x 2,8m. Kabina je klimatizovana, posjeduje dva ulaza za radnike i prozore sa svake strane.
Rad trake za separaciju je kompletno automatizovan. Traka je opremljena sistemom start-stop kao i sigurnosnim užetom za zaustavljanje trake koje je dostupno radnicima sa obje strane trake. Traka se kreće brzinom od 0,1-0,2 m/s a sa lijeve i desne strane trake nalazi se po 6 sortirnih mjesta.
- **Komore ispod sortirne kabine** su odvojene pregradnim zidovima a u svaku se postavlja mobilni kontejner na točkovima u koji se ispušta separirani otpad sa trake. Tehničke karakteristike sabirne trake su:

Tip	Trakasti transport
Širina trake	1.400 mm
Dužina	15.000 mm
Brzina trake	0,1-0,2 m/s
Nosivost	1,5 kN/m
Kapacitet	Q=150 m ³ /h ; 35 t/h
Snaga motora	3 kw

Mobilni kontejneri se ručno guraju na dalji postupak obrade do transportera i usipnog koša za presu, gdje se presuje materijal koji je prethodno separiran. U slučaju da se kontejner napuni a ne može se odmah odvući na presovanje tog materijala, kontejner se odgura izvan komore a u komoru postavlja novi tj rezervni kontejner za prihvatanje separiranog otpada.

Linija za presovanje i baliranje

Linija za presovanje i baliranje se postavlja u nastavku sortirne trake tako da sortirna traka usipa neseperirani otpad u usipni koš prese. Presa je horizontalna, sa uređajem za povezivanje bala. Karakteristike balir prese su:

Dimenzije usipnog koša	1.500 x 1.000 mm
Potisak cilindra	350 kN
Dimenzija bale	1,2x1x0,8 m
Radni pritisak	190 bar
Pumpa	Dvostruka zupčasta (25 cm ³ + 14 cm ³)

Snaga motora	7,5 KW
Težina prese	3.500 KG

12.2.2 Postrojenje (MRF) za povrat materijala i sekundarnu selekciju

U okviru MRF postrojenja osnovni objekat predstavlja hala za sortiranje korisnih materijala u kojoj je smještena cjelokupna oprema a koja se sastoji od dvije tehnološke linije:

- „prljava linija“, gdje se vrši izdvajanje komponenti za reciklažu iz miješanog komunalnog otpada i ubacuje u, za to predviđene bokseve;
- „čista linija“, za baliranje sekundarnih sirovina koje su izdvojene na „prljavoj liniji“.

Izdvojene sekundarne sirovine se odlažu na platou u posebno određenim betonskim boksevima, pokrivenim nastrešnicama do predaje ovlašćenom operateru.

„Prljava linija“ počinje roto ili star-skrin sitom i završava se presom za baliranje preostalog otpada posle izdvajanja komponenti za reciklažu a u cilju njegovog odlaganja na deponiju.

Organizaciju MRF postrojenja sačinjavaju:

- Plato za izdvojene krupne komponente iz miješanog otpada, sa obezbijeđenim prostorom za kabasti otpad, kao i prostorom za manipulaciju vozila koja dovoze otpad;
- Hala sa tehnološkom linijom za selekciju, podijeljena na dio za prijem i pretovar otpada i dio za sortiranje otpada, odnosno selekciju sekundarnih sirovina;
- Prostor za postavljanje tehnološke linije, kao i prostor za manipulaciju transportnih sredstava u službi tehnološkog procesa;
- Plato za odlaganje izdvojenih sekundarnih sirovina koji treba da obezbijedi privremeno skladištenje sekundarnih sirovina koje se izdvajaju na liniji za selekciju.

13 TEHNOLOGIJA ZA OBRADU ORGANSKOG OTPADA

13.1 Kompostiranje

Kompostiranje je proces iskorišćavanja biološko razgradive komponente otpada. Kompostiranje kao mjera smanjenja otpada i njegove ponovne upotrebe, osim ekonomskih prednosti, ima značajan pozitivni uticaj na životnu sredinu. Kompostiranje organskog ili biorazgradivog otpada može se izvoditi lokalno u domaćinstvima ili u centralnom postrojenju za kompostiranje unutar kompleksa regionalne deponije. Ono predstavlja skup biohemijskih reakcija kojom pojedini mikro organizmi razlažu biorazgradive materije uz prisustvo kiseonika. To je postupak koji se prirodno odvija ako se organske materije (lišće, zeleni i prehrambeni otpad itd.) stave na gomilu i s vremena na vrijeme kvase. Posle nekoliko nedelja ili mjeseci, organska materija će se razložiti u stabilan materijal tamno-braon ili crne boje sa zemljanim mirisom i karakteristikama tla.

Kompostiranje je metod za obradu organskog otpada kojim se obezbeđuje reciklaža otpada u prirodni materijal koji može da se upotrijebi kao đubrivo na poljoprivrednom zemljištu, dodatak zemljištu, pokrivni materijal za deponiju i sl.

Postrojenje za kompostiranje se gradi za region tj. za veći broj stanovnika jer se samo tako postiže njegova ekonomičnost. Postrojenje se sastoji iz sledećih komponenti:

- Objekta sa platformom za pripremu sirovina za kompostiranje u okviru kojeg se nalaze:
 - Objekat za organski otpad;
 - Objekat za zelenu i drvenu masu;
 - Plato za pripremu materijala sa natkrivenim dijelom (gdje je smještena oprema za pripremu materijala);
 - Vaga maksimalne nosivosti 2 tone;
 - Makaze za usitnjavanje;
 - Sito za prosijavanje homogenizovane mase;
 - Utovarivači za odnošenje homogenizovane mase na plato sa lejama i nasipanje leja;
- Površina pod lejama dimenzija 30m x 9,5m x 2,5m a u skladu sa količinom otpada koja se doprema sa pogona za selekciju i proračunate količine drvene mase.
- Objekat za prosijavanje i pakovanje gotovog komposta gdje je smješteno sito za prosijavanje gotovog komposta kao i mašina za pakovanje gotovog komposta u džakove od 10,50 i 100 kg, sa prostorom za privremeno odlaganje komposta.

Proces kompostiranja uslovljen je sa pet bitnih faktora:

Prvi, kontrolisano razlaganje zahtijeva pravilnu ravnotežu zelenih organskih materija, trave, ostatka od hrane, stajskog đubriva, koje sadrži velike količine azota i braon organskih materija (suvo lišće, piljevina, grane) koje sadrže velike količine ugljenika i malo azota,

Drugi, mljevenje, parčanje i usitnjavanje materijala povećava površinu za hranjenje zemljišnih mikroorganizama. Manje čestice takođe proizvode više homogenu kompostnu smjesu, poboljšavajući izolaciju u gomili i održavajući na taj način optimalnu temperaturu a ako bi čestice bile suviše male, one mogu spriječiti vazduh da slobodno cirkuliše kroz gomilu,

Treći, mikrororganizmima koji žive u gomili komposta potrebna je odgovarajuća količina vlage kako bi mogli da prežive. Voda je ključni element koji pomaže transport supstanci u kompostnoj gomili i omogućava mikrobima da dođu do hranljivih materija. Organski materijal sadrži različitu količinu vlage ali vlaga, takođe, može da se dobije u obliku padavina ili zalijevanjem,

Četvrti, prevrtanje kompostne gomile, stavljanje gomile na poređane cijevi ili korišćenje agensa kao što su drvo i sjeckane novine, potpomaže provjetravanju kompostne gomile. Izlaganje kompostne gomile dejstvu vazduha omogućava brže razlaganje ali se mora voditi računa da se ne obezbijedi previše kiseonika koji može isušiti gomilu i omesti proces kompostiranja,

Peto, mikrororganizmi zahtijevaju određenu temperaturu za optimalnu aktivnost jer određene temperature omogućavaju brzo kompostiranje i uništavaju sjemenja korova. Mikrobiološka aktivnost može da podigne temperaturu jezgra gomile najmanje 60 stepeni celzijusovih. Ako se temperatura ne povećava, dolazi do anerobnih uslova pri kojima počinje proces razlaganja koji odgovara ovim uslovima. Kontrolisanjem prethodna četiri faktora postiže se i odgovarajuća temperatura.

Tokom kompostiranja vrši se uzorkovanje i testiranje na temperaturi od 105 celzijusovih stepeni dok se težina ne stabilizuje (jednom nedeljno) kako bi se analizirao sadržaj vode koji treba da bude od 45-55% jer je to važan parameter za aerobni proces. Mjerenje temperature mora da se vrši svakodnevno kako bi se analizirala faza procesa i postigli higijenski parametri kao i stopa N smanjenja i transformacije.

Dvorišno kompostiranje je jednostavan metod upravljanja organskim otpadom u domaćinstvima. Može se obavljati na različite načine koji uglavnom pretpostavljaju gomilanje materijala za kompostiranje na otvorenom, zakopavanje materijala u jame ili otvore i stavljanje kompostnog materijala u burad ili kante. Da bi se materijal pravilno zagijevao, zapremina kompostne gomile treba da bude najmanje 1 m³. To obezbeđuje minimalnu izolaciju potrebnu da se održi visoka temperatura u jezgru gomile. Kompostiranje se može obavljati u komercijalnim kantama ili u jednostavnim posudama od jeftinog materijala.

Dvorišno kompostiranje se primjenjuje u ruralnim područjima i područjima koja nijesu gusto naseljena.

14 TEHNOLOGIJA ODLAGANJA KOMUNALNOG OTPADA

Prema hijerarhiji upravljanja otpadom deponija je poslednje mjesto na koje otpad treba da dođe, nakon što se iskoriste sve mogućnosti njegove obrade, odnosno prerade u sekundarni proizvod ili energent.

Na deponiju se odlaže isključivo neregistrirani otpad koji spada u grupu neopasnih otpada. Ovaj otpad obuhvata sledeće vrste:

- Komunalni otpad;
- Neopasan industrijski otpad;
- Otpad sa javnih površina;
- Otpad iz preduzeća neindustrijskog karaktera;
- Otpad iz trgovina, administrativnih objekata i sl;
- Pepeo od loženja u domaćinstvima.

Na deponiju je zabranjeno odlaganje uginulih životinja i njihovih ekstremenata, industrijskog otpada koji po svojim karakteristikama pripada grupi štetnih i opasnih materija, medicinskog i farmaceutskog otpada, akumulatora i klasičnih baterija, radioaktivnih i eksplozivnih materijala, fekalija isl.

Tehnologija odlaganja otpada podrazumijeva da se na deponiju odlaže komunalni otpad koji se doveze na deponiju u toku jednog dana. On se rasprostire i sabija u slojeve debljine od 0,2-0,4 m. Po dostizanju ove visine otpad se prekriva inertnim materijalom i formira se ćelija. Skup ćelija u jednom redu formira sloj čija visina se kreće od 2-4 m. Optimalna debljina sloja iznosi 2,5 m jer se tako obezbeđuje optimalno slijevanje otpada uz najpogodniju visinu za rad mašine. Na svaki formirani sloj otpada nanosi se novi, i operacija razastiranja i zbijanja se ponavlja tokom cijelog dana, odnosno dok se sav dovezeni otpad ne razastre. Ravnanje i sabijanje otpada se vrši posebnom građevinskom mašinom (kompaktorom). Cjelokupna količina otpada koji se razastre i sabije u jednoj ćeliji, po završetku razastiranja i sabijanja poslednjeg sloja, prekriva se inertnim materijalom radi finalnog formiranja ćelije. Skup ćelija u jednom horizontalnom redu formira sloj. Slojeva može biti i više tako da se ukupna visina deponije kreće i do 20 m.

Opšta namjena površina deponije podijeljena je u dvije zone:

- Radnu zonu koja obuhvata sve površine koje su u funkciji obrade otpada;
- Zaštitnu zonu koja predstavlja zaštitni pojas između radne zone i ograde deponije, odnosno između deponije i njene okoline;

Radna zona sadrži površine za:

- deponovanje otpada (tijelo deponije);
- manipulativno opslužni plato;

- komunikacije i infrastrukturu;
- obradu otpada koja se sastoji od površine za kompostiranje i površine za smještaj postrojenja za selekciju sekundarnih sirovina;

Površina za deponovanje otpada (tijelo deponije) se koristi isključivo za odlaganje otpada. Na njoj je dozvoljen ulaz samo vozilima za dovoz otpada. Pri ispunjavanju površine za deponovanje otpada, preko poslednjeg sloja otpada odnosno završnog sloja inertnog materijala, postavlja se vodo-nepropusni sloj za izolaciju deponije od spoljne sredine a za tim se obavlja tehnička i biološka rekultivacija.

Po zatvaranju deponije konfiguracija terena na površini za deponovanje otpada prilagođava se postojećoj konfiguraciji okoline.

Manipulativno opslužni plato sadrži:

- Objekte u funkciji sanitarne deponije;
- Smještaj postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- Saobraćajna sredstva koja miruju;
- Vozila koja manipulišu;
- Mreže i objekte tehničke infrastrukture;

Na manipulativno opslužnom platou vrši se:

- Prijem vozila koja dovoze otpad, kontrola vrste i količine otpada i usmjeravanje vozila ka površini za obradu ili deponovanje otpada;
- Povratni prijem vozila, pranje i dezinfekcija i stacioniranje ili usmjeravanje ka izlazu iz deponije;
- Neophodan pregled i manje servisiranje vozila koja se stalno nalaze na površini za deponovanje (vozila za rasprostiranje i sabijanje otpada i prekrivke inertnog materijala i vozila za dovoz otpada);
- Prečišćavanje otpadnih voda u postrojenju projektovanom za tu namjenu;
- Laboratorijska kontrola kvaliteta otpadnih voda;
- Povremena kontrola kvaliteta izdvojenog gasa;
- Povremena laboratorijska kontrola uzoraka otpada koji se dovozi;
- Obzbeđenje radnih, sanitarnih i drugih uslova za zaposleno osoblje na deponiji;
- Obezbeđenje infrastrukturnih potreba za rad deponije (struja, voda i odvođenje voda sa platoa);

Na manipulativno opslužnom platou je i prostor za objekte u funkciji deponije:

- Kapija sa rampom i čuvarskom kućicom;
- Objekat za rad i smještaj radnika sa sanitarnim prostorijama;
- Portirnica, laboratorija, magacin i radionica;
- Rezervoar za vodu;
- Objekat za pranje i dezinfekciju vozila sa servisom;

- Trafostanica;

Površine za komunikacije i infrastrukturu obezbeđuju funkciju sprovođenja tehnologije sanitarnog deponovanja otpada. Prije pristupa deponiji locirane su *površine za obradu otpada*, jer se na deponiji odlažu samo one komponente otpada koje nijesu izdvojene kao korisne u prethodnom postupku obrade.

Zaštitna zona obuhvata prostor između tijela deponije, manipulativno opslužnog platoa odnosno saobraćajnice i granica kompleksa deponije. Zaštitini pojas prati ogradu deponije sa spoljašnje strane u širini od najmanje 15 m. U zaštitnom pojasu se sade biljke različite spratnosti kako bi se povećala zaštita. Izbor biljnih vrsta je usklađen sa uslovima staništa i orijentisan na vrste sa skromnijim zahtjevima u odnosu na podlogu, otporne vrste i vrste sa izraženim sposobnostima prirodnog obnavljanja.

Osim tijela deponije koje predstavlja samostalnu tehnološku cjelinu postoji i niz pratećih objekata u funkciji kompleksa za upravljanje otpadom:

- Ulazna kapija sa rampom;
- Objekat za rad i smještaj radnika sa sanitarnim prostorijama;
- Kolska vaga sa kućicom za radnika na vagi;
- Rezervoar za vodu;
- Objekat za pranje i dezinfekciju vozila;
- Plato za manipulaciju vozila i parking za vozila;

Prateći sistemi u funkciji sanitarne deponije su:

- Vodovodna sa hidrantskom mrežom;
- Mreža sakupljanja i evakuacije otpadnih voda;
- Elektroenergetska mreža za napajanje objekata i osvjetljenje kompleksa;
- Telekomunikaciona mreža

15 SPECIFIKACIJA INVESTICIONIH ULAGANJA ZA PRIPREMU UPRAVLJANJA OTPADOM U SKLADU SA ZAKONOM I DRŽAVNIM PLANOM

I Oprema za sakupljanje I transport otpada				
Red. br.	Naziv	Komada	e/kom	Iznos u E
1.	Kontejneri 1,1 m	300	350	105.000.00
2.	Kontejneri 5 m3	130	700	91.000.00
3.	Autosmećare	2	120.000.00	240.000.00
4.	Grajeri	2	70.000	140.000.00
5.	Traktori	10	150.000	150 000.00
Ukupno:				726.000.00

II Objekti za selekciju otpada		
Red. br.	Naziv	Iznos u E
1.	Hala 1800 m2	630.000.00
2.	Nadstrešnice 2x200 m2	50.000.00
3.	Tehnološka oprema objekta za selekciju (MRF)	1.000.000.00
Ukupno:		1.680.000.00

III Oprema za sortiranje I presovanje otpada		
Red. Br.	Naziv	Iznos u E
1.	Usipni koš	
2.	Kosi transporter (zajedno sa pozicijom 1)	20.000.00
3.	Disk-skrin separator	35.000.00
4.	Transporter ispod disk-skrin separatora sa kontejnerom	10.000.00
5.	Transporter od disk-skrin do magnetnog separatora	10.000.00
6.	Magnetni separator	4000.00
7.	Transporter od disk-skrin do sortirne trake	8000.00
8.	Sortirna traka	16.000.00
9.	Sortirna kabina	26.000.00
10.	Kontejneri (8 kom)	2000.00
11.	Hidraulična balirpresa	15.000.00
Ukupno:		146.000.00

IV Objekti za sortiranje I presovanje otpada		
Red. br	Naziv	Iznos u E
1.	Hala	132.000.00
2.	Nadstrešnica za balirani otpad	22.000.00
Ukupno:		154.000.00

V Zemljište za reciklažni centar		
Red. br.	Naziv i površina	Iznos u E
1.	Zemljište za reciklažni centar 27 903 m2	420.000.00
Ukupno:		420.000.00

VI Objekti i oprema za kompostiranje		
Red. Br.	Naziv	Iznos u E
1.	Oprema za sjeckanje, prosijavanje i mjerenje organskog otpada	250.000.00
2.	Oprema za fino prosijavanje gotovog komposta	50.000.00
3.	Oprema za punjenje i mjerenje vreća sa kompostom	50.000.00
4.	Mjerno regulaciona oprema	150.000.00
5.	Mobilna oprema za pravljenje leja	140.000.00
6.	Zaštitna oprema za radnike	40.000.00
Ukupno:		680.000.00

VII Regionalna deponija		
Red. br.	Naziv	Iznos u E
1.	Regionalna deponija	10.000.000.00
Ukupno:		10.000.000.00

VIII Pristupni put do deponije		
Red. br.	Naziv	Iznos u E
1.	Pristupni put do deponije	400.000.00
Ukupno:		400.000.00

UKUPNO (I – VIII)		14.206.000.00
----------------------------	--	----------------------

16 IZVORI FINANSIRANJA

Red. br.	Izvor finansiranja	Iznos u E	%
1	Evropska banka za obnovu i razvoj	12,785,40	90,0
2	Fondovi Evropske Unije	596,60	4,2
3	Budžet Crne Gore	355,20	2,5
4	Budžet Opština sjevera Crne Gore	468,80	3,3
Ukupno:		14.206,00	100,0

17 TROŠKOVI FUNKCIONISANJA

Opcija 2 - 3 regiona

	2016	2017	2018	2019	2020
RU i deponija	0	0	0	0	0
Kompostiranje	0	0	0	0	0
Reciklaža/Sortiranje	0	0	0	0	570.422
Transport/Transfer	257.619	265.281	273.205	281.401	289.879
Sakupljanje otpada	2.274.688	2.297.435	2.320.410	2.343.614	2.367.050
Ukupno bez amortizacije	2.532.307	2.562.716	2.593.615	2.625.015	3.227.351
Troškovi amortizacije	94.571	297.064	412.218	523.478	523.478
Ukupno sa amortizacijom	2.627.028	2.859.780	3.005.833	3.148.493	3.750.829
Sakupljeni otpad u tonama	44.637	44.727	44.816	44.906	44.996
Operativni troškovi po 1 toni	59	64	67	70	83

18 INDIKATORI USPJEŠNOSTI IZVRŠENJA PLANA

18.1 Stepen pokrivenosti (broj domaćinstava koji je obuhvaćen uslugama odnošenja otpada u odnosu na ukupan broj domaćinstava).

Izvor: popis domaćinstva koja koriste određene kontejnere i ukupan broj domaćinstava po Monstatu.

18.2 Broj domaćinstava koja su prihvatila sistem odvojenog sakupljanja otpada u djelovima Opštine sa individualnim stanovanjem.

Instrumenti: Ugovori sa domaćinstvima pojedinačno sa klauzulom o umanjenju cijene usluga odnošenja otpada za 50 %.

18.3 Broj organizovanih punktova za odvojeno sakupljanje otpada.

Izvor: Popis punktova na kojima su postavljeni kontejneri i popis domaćinstava od kojih se neposredno odnosi otpad odložen u kesama ili kantama.

18.4 Količine ukupno sakupljenog otpada izračunate na osnovu mjerenja na vagi u reciklažnom centru i one koje se direktno sa izvora nastanka odvoze na deponiju. Količina odvojeno sakupljenog otpada izmjenjenog prilikom preuzimanja od domaćinstava na vagi koja je postavljena na vozilu.

Ako se odvojeno sakupljeni otpad od strane domaćinstva odlaže u posebne kontejnere označene za određene vrste reciklažnog otpada mjerenje se vrši u reciklažnom dvorištu u okviru reciklažnog centra.

Reciklažni otpad koji se dobija na postrojenju za sekundarnu selekciju u okviru reciklažnog centra i mjeri na vagi reciklažnog centra prije odlaganja u skladište a po vrstama otpada.

18.5 Broj domaćinstava koja se prihvatila da sprovode kompostiranje u domaćinstvu.
Izvor: popis

18.6 Broj saniranih (očišćenih) neuređenih odlagališta sa količinom otpada od 100 m³, 100-1000 m³ i preko 1000 m³.

Izvor: Popis po lokacijama.

18.7 Broj i vrsta opreme za sakupljanje i transport otpada izgrađena i opemljena lokalna infrastruktura i broj lokacija opremljenih pomenutom infrastrukturom.

18.8 Naplata usluga.

Izvor: Sintetička evidencija naplate i dinamički plan prihoda po pomenutom osnovu (za određeni period).

18.9 Prodaja sekundarnih sirovina (odnos između realizovanme količine i količine na zalihama).

Izvor: Robno knjigovodstvo

18.10 Odziv građana u sprovedenim kampanjama.

Izvor: Evidencija o broju prisutnih iz zapisnika sa sastanaka za određena naselja i broju domaćinstava tih naselja po evidnciji Monstata.

18.11 Količina sakupljenog i prerađenog neopasnog otpada građevinskog otpada u odnosu na nastali građevinski otpad.

Izvor: Evidencija o količini sakupljenog otpada u odnosu na procijenjenu količinu građevinskog otpada kojom raspolaže komunalne preduzeće.

PRILOG 1: MAPE

PRILOG 2: KATALOG POPISANIH NELEGALNIH ODLAGALIŠTA OTPADA NA TERITORIJI OPŠTINE BIJELO POLJE

Naziv nelegalnog odlagališta	Opis
1. Nelegalno odlagalište CRKVICE (dva odlagališta) 	Veličina prvog odlagališta: 15x20 m Vrsta otpada : (staklena ambalaža – flaše 20%, plastične flaše 30%, građevinski materijal 5%, ostalo kartonske kutije, plastične kante, burad, pune plastične kese za smeće itd.) Sanacija : Moguća sanacija zatrpavanjem zemljom. Pozajmište udaljeno 100-150 m. Veličina drugog odlagališta: 20x25 m Vrsta otpada : slična kao i prva , obuća, plastični bidoni, stari crijep 5%, pune plastične kese za smeće itd. Količina: 25 m³ GPS : 7 382 565 8 781 229 kota: 1048 m Napomena : Blizu izvora Čehotine u Bliškovu nema deponija u blizini, neposrednim uvidom utvrđeno.

2. Nelegalno odlagalište VERGAŠEVIĆI
(dviije deponije)

Vrsta otpada :
staklena ambalaža – flaše,
plastika, kartonske kutije, pune
plastične kese za smeće itd.

Količina otpada : 5 m³

Sanacija :
Odvoženje otpada kamionom,
nemoguće zatrpavanje zbog
potoka

Napomena :
Druga mala deponija na 100m
udaljena od gore navedene. Isti
tretman sanacije.

GPS :
7 384 544
4 784 298 kota : 1111 m

3. Nelegalno odlagalište KOVREN
(kod skretanja ka Vergaševićima, kod barake-
garaže)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, ćebad, pune plastične kese za smeće, jastuci, jakne, građevinski materijal, drvena građa, šper ploče, pločiće, pelene itd.

Količina otpada :

Ukupno 12m³

Sanacija :

Djelimično zatrpavanje, djelimično zahvatanje grajferom i odvoženje. Zbog potoka nemoguće zatrpavanje potpuno (60% zatrpavanjem, 30% odvoženjem). Nema pristupnog puta treba ga uraditi.

GPS :

7 383 979

4 783 191

kota : 1000 m

4. Nelegalno odlagalište MOST NA GRABSKOJ RIJECI (Pavino Polje pored glavnog puta)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, pune plastične kese za smeće, limenke, kese ...

Količina otpada : 2m³

Sanacija :

Odvoženjem, vađenje grajferom, nemoguće zatrpavanje zbog potoka.

GPS:

7 387 607

4 781 509

kota: 840 m

Napomena :

u vezi medicinskog otpada kod ambulate u Tomaševu : Otpad se pakuje i šalje u Dom zdravlja Bijelo Polje odakle se odvozi u Podgoricu.

5. Nelegalno odlagalište PAVINO POLJE 2

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, kartonske kutije, gume, plastične kante, pune plastične kese za smeće, limenke, kese, cigle 5% ...

Sanacija :

Zahvatanje grajferom i odvoženje

Količina: 20 m3

GPS :

7 387 638

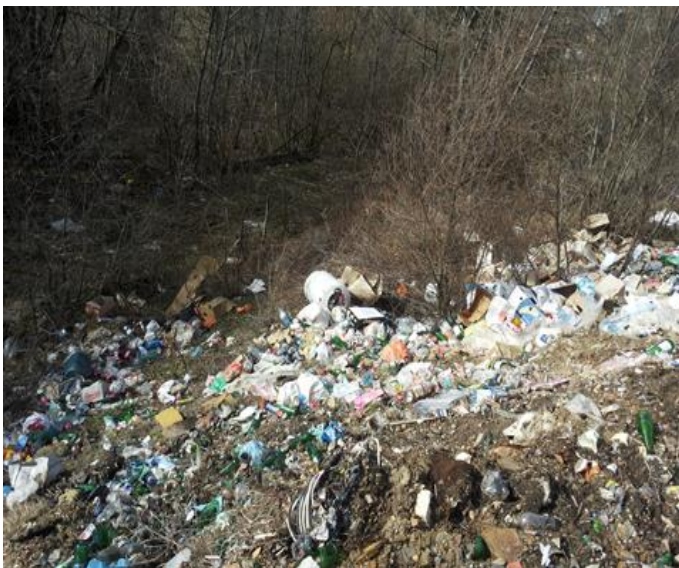
4 781 563

kota: 852 m

Napomena :

Putarsko čišćenje neophodno uz put do škole.

6. Nelegalno odlagalište PAVINO POLJE 3

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše i burad, staklene flaše 30%, kartonske kutije, plastične kante, pune plastične kese za smeće, limenke, kese...

Količina otpada :15 m³

Sanacija :

Zahvatanje grajferom i odvoženje, ima dobar pristup.

GPS :

7 387 624

4 781 590

kota : 852 m

7. Nelegalno odlagalište DRAŠKOVINA

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše i burad, staklene flaše, kartonske kutije, plastične kante, pune plastične kese za smeće, limenke, kese, pelene...

Količina otpada : 5m³

Sanacija :

Zatrpavanjem.

GPS:

7 387 726

4 782 298

kota: 864 m

Napomena :

Na ovoj deponiji pojavilo se klizište. Putarsko čišćenje neophodno uz put do Purinog brijega, ima smeća.

8. Nelegalno odlagalište DRAŠKOVINA 1
(Purin brijeg)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, ćebad, pune plastične kese za smeće, jastuci, jakne, građevinski materijal, pelene, gajbe, konzerve, karton, ogromna količina piljotine, drvenih opiljaka itd.

Količina otpada : 15m³

Sanacija :

Zatrpavanjem 50 %, Odvoženje 50%

GPS :

7 387 702

4 781 929

kota: 883 m

9. Nelegalno odlagalište PENTAL 1

Veličina deponije :
20x30x0.5 m

Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše,
staklene flaše, pune plastične
kese za smeće, šut, malter,
obuća

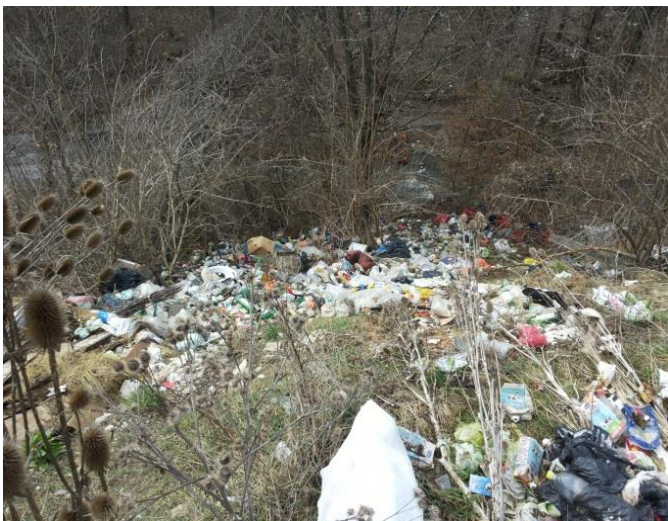
Sanacija :
Odvoženje 50%, zatrpavanje
50%.

Količina: 60 m³

GPS :
7 387 759
4 780 501 kota: 836 m

Napomena:
Zatrpavanje problematično zato
što bi suzilo korito rijeke
Ljuboviđe jer je postojeća
deponija strma. Škarta deponije
pada na lijevu obalu rijeke
Ljuboviđe a sa desne strane su
obradive površine i domaćinstva
sa stambenim i pomoćnim
objektima. Ovo iz razloga što bi
suženjem postojećeg korita
moglo doći do izlivanja na desnu
stranu i ugrožavanja navedenih
domaćinstava.

10. Nelegalno odlagalište PENTAL 2

Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše, pune
plastične kese za smeće,
građevinski materijal 15 % -
mulari, daske, staklo ...

Sanacija :
Odvoženje 70%, 30 %
zatrpavanje.

Količina: 50 m³

GPS :
7 387 829
4 780 345 kota: 833 m

Napomena :
Čišćenje neophodno uz rijeku
pored puta

11. Nelegalno odlagalište MAHALA 1

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, pune plastične kese za smeće, staklene flaše, životinjski ostaci, kese, građevinski otpadni materijal.

Količina otpada : 25 m³

Sanacija :

Zatrpavanje nije moguće jer se deponija nalazi u koritu potoka. Na putu postoji cjevasti propust FI 1000 i zatrpavanjem bi se zatvorio odvodni kanal. Jedino moguće rješenje je utovar otpada i odvoženje.

GPS :

7 389 082

4 778 472

kota: 834 m

12. Nelegalno odlagalište MAHALA 2

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, pune plastične kese za smeće

Količina: 3 m³

Sanacija :

Ručno očistiti i odvoženje

GPS :

7 388 671

4 778 308

kota: 782 m

13. Nelegalno odlagalište JAGODINA ČESMA

Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše, pune
plastične kese za smeće,
limenke, staklene flaše

Količina : 3 m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS:
7 391 031
4 766 824 kota: 673m

14. Nelegalno odlagalište JABUČNO

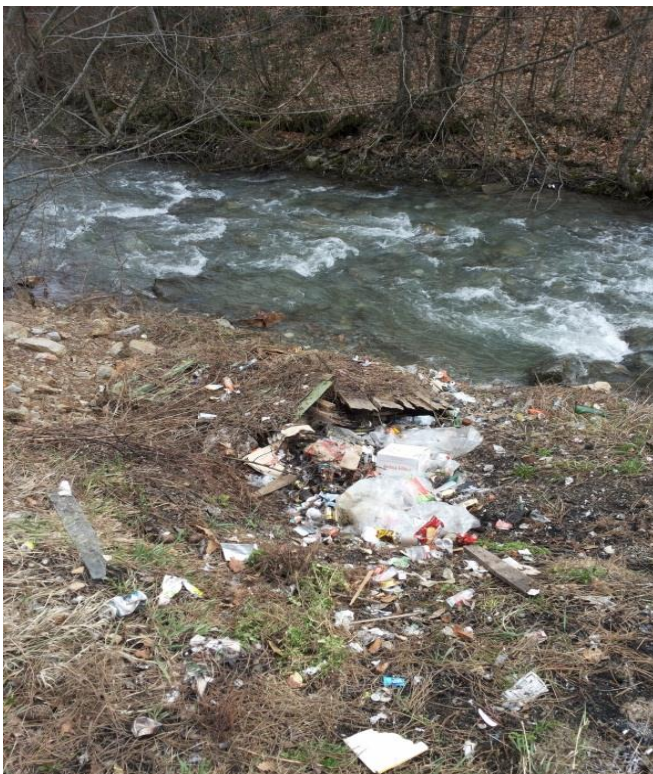
Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše, pune
plastične kese za smeće,
limenke, staklene flaše, tepisi,
kauči, životinjski ostaci-kosti...

Količina: 4 m³

Sanacija :
Odvoženje, ima dobar pristup.

GPS :
7 391 313
4 765 021 kota: 677 m

15. Nelegalno odlagalište SLIJEPAČ MOST
(kod skretanja ka Pljevlima ispod škole)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, ,
limenke, staklene flaše,
kartonske kutije, plastične kese

Količina : 3 m³

Sanacija :

Odvoženje, ima dobar pristup.

GPS :

7 392 618

4 761 405

kota: 638 m

Napomena :

Deponija pored kod mosta na
rijeci Lepešnici sanirana.

16. Nelegalno odlagalište RAVNA RIJEKA
(ispod mosta na rijeci Ljubovići)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, pune plastične kese za smeće, kartonske kutije... Velika količina šuta pored puta 12 m³

Količina: 12 m3

Sanacija :

Isključivo odvoženjem, zatrpavanje ne može.

GPS :

7 396 098

4 761 199

Napomena :

Uz obalu Lima prema Ravnoj Rijeci preko puta kuće Grandov ima 2-3 deponije uz glavni magistralni put, kod žutog znaka (3 manje deponije koje se ne vide sa glavnog puta)

17. Nelegalno odlagalište DUGAČKA ČESMA

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, pune
plastične kese za smeće,
sicevi...

Sanacija:

Djelimično odvoženje i čišćenje
grajferom, djelimično
zatrpavanje. Pozajmište na 1,5
km udaljeno.

Količina: 10 m3

GPS :

7 394 399

4 769 899

kota : 755 m

Napomena :

Na 100 m od deponije prema
Bijelom Polju na cjevskom
propustu plastične flaše očistiti.
Putarsko čišćenje potrebno na
putu Bijelo Polje – Grančarevo
(od raskrsnice za Sela do šefove
vode kisjela voda).

18. Nelegalno odlagalište DUGAČKA ČESMA 1

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, pune plastične kese za smeće, crijep, staklene flaše, gume od auta, kartonske kutije...

Količina otpada : 6 m³

Sanacija :

Ne smije se vršiti zatrpavanje zbog opterećenja terena i pokretanja klizišta.

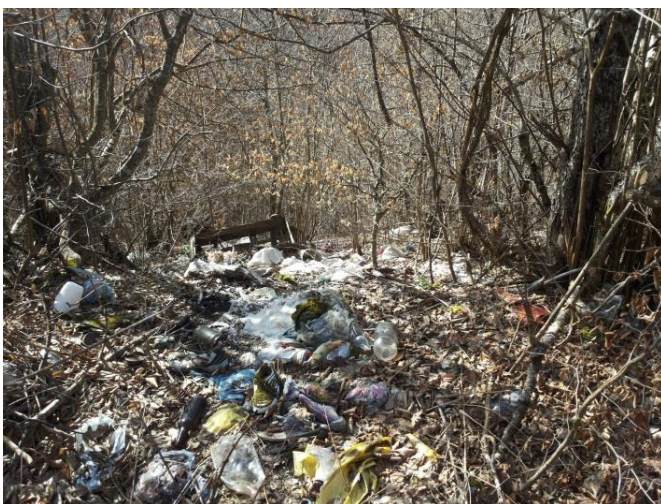
GPS :

7 394 379

4 769 753

kota : 728 m

19. Nelegalno odlagalište VRANJSKI KRŠ

Vrsta otpada :

Pune plastične kese za smeće, plastične i staklene flaše...

Količina otpada : 4 m³

Sanacija :

Zatrpavanje zemljom pozajmište na 1 km

GPS :

7 394 441

4 769 519

kota : 733 m

20. Nelegalno odlagalište VRANJSKI KRŠ 1
(dva odlagališta)

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, šporeti, kreveti...

Količina otpada :10 m³

Sanacija :
Ztrpavanje zemljom jedino
moguće, potrebna zemlja 200 m³

GPS :
7 394 536
4 769 230 kota : 725 m

21. Nelegalno odlagalište VRANJSKI KRŠ 2

Vrsta otpada :

Plastične kese plastične,
plastične flaše, kartonske kutije,
građevinski materijal 30 %....

Količina otpada :10 m³

Sanacija :

Odvoženje, čišćenje grajferom.

GPS : 7 394 745

4 768 913

kota : 692

m

22. Nelegalno odlagalište ĐAPANOV GROB

Vrsta otpada :

Plastične kante, kese plastične, plastične flaše, kartonske kutije, građevinski materijal, staklene flaše...

Veličina deponije :

30x30x0,2 m

Količina otpada :10 m³

Sanacija :

Čišćenje jednog dijela grajferom i odvoženje, zatrpavanje problematično.

GPS : 7 396 057

4 768 016 kota : 657 m

Napomena :

Sanacija zatrpavanje.

Problematično zato što je privatni posjed u dnu deponije.

Treba kontaktirati vlasnika (Milačić) kontaktirati Moma Jovanovića u vezi sa ovom deponijom.

Putarsko čišćenje neophodno pored puta od ove deponije do Bijelog Polja, ručno pokupiti kese i plastične flaše.

23. Nelegalno odlagalište MAGOVAC

Vrsta otpada :

Plastične kante, kese plastične, plastične flaše, kartonske kutije, građevinski materijal...

Količina otpada : 4 m³

Sanacija :

Odvoženjem

GPS : 7 397 460

4 769 900 kota : 856 m

Napomena :

Neophodno putarsko čišćenje od kuće Milana Drecuna do početka Lipnice

24. Nelegalno odlagalište LIPNICA

Vrsta otpada :

Plastične kante, kese plastične, plastične flaše, kartonske kutije, gume od auta u koritu potoka...

Količina otpada : 10 m³

Sanacija :

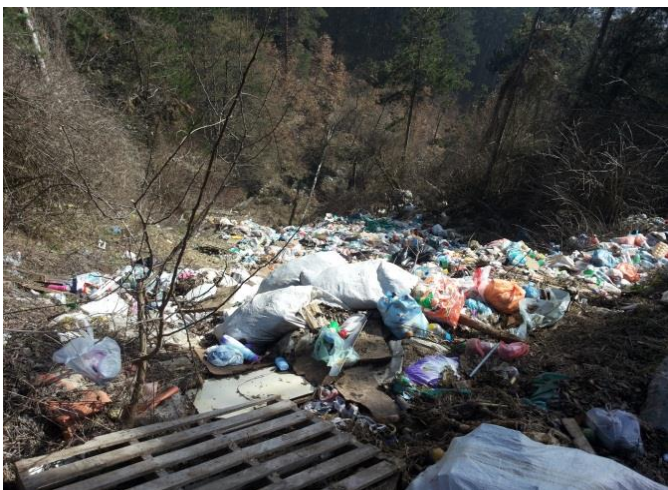
Djelimično pokupiti grajferom, djelimično zatrpati.

GPS : 7 397 500

4 769 170

kota : 722 m

25. Nelegalno odlagalište DŽAFIĆA BRDO

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, ćebad, pune plastične kese za smeće velika količina, građevinski materijal, pelene, gajbe, konzerve, karton, životinjski ostaci kože...

Količina otpada : 40 m³

Sanacija :

Zatrpavanjem zemljom , oko 200-300 m³ zemlje potrebno. Pozajmište pronaći.

GPS :

7 398 929

4 767 113

kota : 668 m

26. Nelegalno odlagalište ŠUREVICE

Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše,
staklene flaše, pune plastične
kese za smeće, pelene, gajbe...

Količina otpada : 30 m³

Sanacija :
Moguće zatrpavanje, pozajmište
pronaći.

GPS :
7 399 713
4 768 025 kota : 642 m

Napomena: Neophodno
putarsko čišćenje od Šurevice do
Tulbeta.

27. Nelegalno odlagalište GORNJI SUTIVAN

Vrsta otpada :
Plastična ambalaža flaše,
staklene flaše, pune plastične
kese za smeće, pelene, gajbe...

Količina otpada :
15 m³

Sanacija :
Vađenje grajferom i odvoženje.

GPS : 7 398 699
4 771 970 kota : 707 m

28. Nelegalno odlagalište PRESTREKE

Vrsta otpada :
Stara deponija koja se ne koristi
više.

Količina otpada :5 m³

Sanacija :
Zatrpavanjem, potrebno 50 m³
zemlje pozajmište pronaći.

GPS : 7 400 421
4 771 773 kota : 576 m

Napomena :
Potrebno putarsko čišćenje od
Jelaha do Gornjeg Sutivana

29. Nelegalno odlagalište KAPELA

Vrsta otpada :

Uglavnom građevinski materijal
više od 50 %, šut, cigle, betonski
blokovi, plastične i staklene
flaše, kese...

Količina otpada :15 m³

Sanacija :

Utovariti i potjerati.

GPS :

7 400 048

4 773 489

kota : 582 m

30. Nelegalno odlagalište BISTRICA

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, pune plastične kese za smeće, građevinski materijal šut, razno smeće...

Količina otpada : 10 m³

Sanacija :

Moguće zatrpavanje a može se utovariti i potjerati.

GPS :

7 406 700

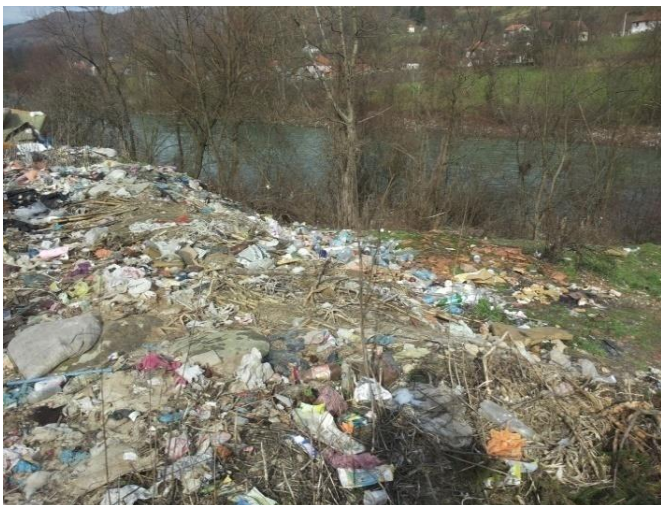
4 770 082

kota : 561 m

Napomena :

Pored hipodromske konjske staze dužinom od 1200 m pokupiti smeće i građevinski materijal i potjerati.

31. Nelegalno odlagalište PRIJEKA
(blizu Strojtanickog mosta)

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, pune plastične kese za smeće, građevinski materijal šut, razno smeće, gume od auta, životinjski ostaci ...

Količina otpada : 40 m³

Sanacija :

Da se pokupi i odveze, 50 % zatrpavanje zemljom.

GPS : 7 401 352

4 770 024 kota : 564 m

Napomena :

Potrebno čišćenje od Strojtanickog mosta lijevom obalom.

32. Nelegalno odlagalište PUT TRUMBARINE

Vrsta otpada :

Plastična ambalaža flaše, staklene flaše, pune plastične kese za smeće, kante, limovi, gume od auta, čebad, itisoni ...

Količina otpada : 50 m³

Sanacija :

50% pokupiti grajferom i potjerati, 50 % zatrpavanje zemljom.

GPS : 7 399 440

4 768 937 kota : 650 m

33. Nelegalno odlagalište BABIĆA BRIJEG

Vrsta otpada :
Staklena ambalaža, plastična ambalaža, plastične kese

Količina otpada : 5 m³

Sanacija :
Moguća sanacija vađenje grajferom. Postojeća deponija djelimično ili nedovoljno sanirana

GPS :
7 396 774
4 766 223 kota : 610 m

34. Nelegalno odlagalište PUT CERОВО

Vrsta otpada :
Plastične kese, flaše, staklene flaše, blokovi, građevinski materijal

Količina otpada : 5 m³

Sanacija :
Djelimično zatrpavanje, djelimično vađenje grajferom

GPS :
7 395 738
4 764 962 kota : 612 m

35. Nelegalno odlagalište PUT CERОВО 1

Vrsta otpada :
Plastične kese, flaše, staklene
flaše...

Količina otpada : 4 m³

Sanacija :
Djelimično zatrpavanje,
djelimično vađenje grajferom

GPS :
7 395 898
4 764 958 kota : 680
m

36. Nelegalno odlagalište BOGAZ

Vrsta otpada :
Građevinski otpad 5 m³,
plastične kese, flaše...

Količina otpda : 5 m³

Sanacija :
Pokupiti smeće i odvoženje

GPS :
7 401 643
4 767 751 kota : 606
m

37. Nelegalno odlagalište BOLJANINA ŠKOLA

Vrsta otpada :
Građevinski materijal, šut 100 %

Količina :50 m³

Sanacija :
Pokupiti otpad i odvesti

GPS :
7 402 856
4 767 048 kota :
599 m

Napomena :
Neophodno putarsko čišćenje od
Lutovine do Tulevaca i skretanja
prema Jasenu

38. Nelegalno odlagalište BOLJANINA 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
kartonske kutije, vreće,
građevinski materijal, flaše

Sanacija :
Vađenje grajferom i odvođenje

Količina:15 m³

GPS :
7 403 495
4 766 346 kota : 603
m

39. Nelegalno odlagalište BOLJANINA 2

Vrsta otpada :
Đubre od pilećara, pilotina i razni
otpad.

Količina :5 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje

GPS :
7 403 733
4 766 386
632 m

kota :

40. Nelegalno odlagalište TULEVCI 1
(kod groblja)

Vrsta otpada :
Razno smeće

Količina :15 m³

Sanacija :
Vađenje grajferom 30 %, a ostalo
zatrpati zemljom.

GPS :
7 405 311
4 765 764
712 m

kota :

41. Nelegalno odlagalište TULEVCI 2

Vrsta otpada :

Plastična i staklena ambalaža,
gume od auta, kauči, bidoni,
sundéri ...

Količina :20 m³

Sanacija :

Zatrpavanje zemljom.

GPS :

7 405 446

4 765 622

m

kota : 712

42. Nelegalno odlagalište PUT JASEN

Vrsta otpada :

Plastične flaše, kante, sicevi od auta, fotelje, stiropor, staklene flaše

Količina :10 m³

Sanacija :

Zatrpavanje nije poželjno jer je u pitanju korito potoka.

GPS :

7 405 627

4 765 101

m

kota : 774

43. Nelegalno odlagalište PUT STUBO

Vrsta otpada :

Plastična i staklena ambalaža, kauči, televizori, bicikl

Sanacija :

Zatrpavanje zemljom sa 100 m³ zemlje.

Količina: 15 m³

GPS :

7 406 791

4 767 079

kota : 968 m

44. Nelegalno odlagalište CRNI VRH

Vrsta otpada :
Plastične kese, flaše, staklena ambalaža.

Količina :3 m³

Sanacija :
Zatrpavanjem zemljom (20–30 m³ zemlje)

GPS :
7 405 062
4 767 904 kota : 848 m

45. Nelegalno odlagalište GORNJI VLAH

Vrsta otpada :
Plastična i staklena ambalaža, kese, ležajevi, životinjski otpad...

Količina :5 m³

Sanacija :
Sakupiti razbacano smeće na jednu gomilu i zatrpati zemljom (potrebno oko 10 m³ zemlje)

GPS :
7 404 713
4 768 046 kota : 772 m

Napomena :
Potrebno je i sa lijeve i sa desne strane puta ručno sakupiti smeće

46. Nelegalno odlagalište GORNJI VLAH 1

Vrsta otpada :
Plastična i staklena ambalaža,
kartonska ambalaža

Količina :3 m³

Sanacija :
Djelimično sakupljanje i
odvoženje, djelimično
zatrpanje.

GPS :
7 404 687
4 768 149 kota : 754 m

47 . Nelegalno odlagalište iznad zgrade MUP - a

Vrsta otpada :
Razni otpad

Količina :50 m³

Sanacija :
Ne može se zatrpati iz razloga
što postoji potok. Rješenje je da
grupa radnika sa odgovarajućim
alatom izvrši sakupljanje niz
potok do obilaznice i da se tu
izvrši utovar i odvoz.

GPS :
7 398 477
4 765 862 kota : 672 m

48. Nelegalno odlagalište RASTOKA

Vrsta otpada :

Plastična i staklena ambalaža,
građevinski materijal, pelene,
flaše ...

Količina :15 m³

Sanacija :

Utovar i odvoženje, pristupačno
da se utovari.

GPS :

7 400 586

4 766 159

kota : 602 m

Napomena :

Uz potok se nalazi još jedna
manja deponija udaljena 200 m,
količine oko 3 m³.

49. Nelegalno odlagalište OBROV 1

Vrsta otpada :
Staklena i plastična ambalaža,
kese, fotelje

Količina :50 m³

Sanacija :
Zatrpavanje zemljom (150 m³
zemlje)

GPS :
7 398 367
4 765 557 kota : 647 m

50. Nelegalno odlagalište OBROV 2

Vrsta otpada :
Staklena i plastična ambalaža,
kese, gume, gajbe, građevinski
materijal...

Količina :20 m³

Sanacija :
Zatrpavanje zemljom 50 %,
čišćenje 50 %.

GPS :
7 398 399
4 765 148 kota : 753
m

51. Nelegalno odlagalište OBROV 3

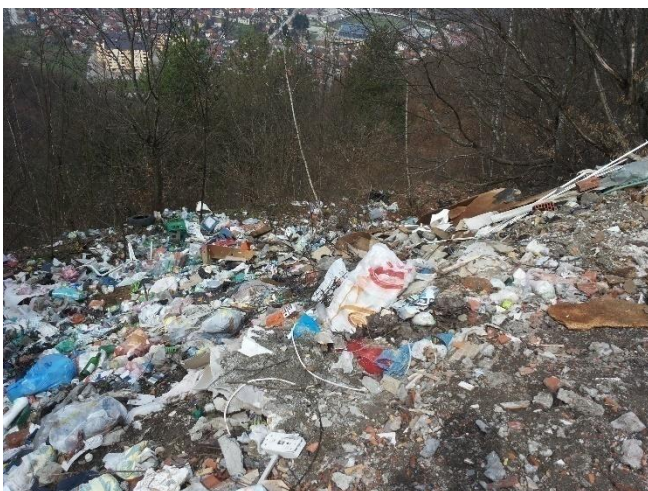
Vrsta otpada :
Plastične flaše, kese, kauči,
staklena ambalaža ...

Količina :70 m³

Sanacija :
Zatrpavanjem sa 200 m³ zemlje.

GPS :
7 399 624
4 765 887 kota : 719
m

52. Nelegalno odlagalište OBROV 4

Vrsta otpada :
Plastične kese, životinjski ostaci,
ambalaža plastične flaše ...

Količina :60 m³

Sanacija :
Zatrpavanje zemljom.

GPS :
7 398 583
4 764 709 kota : 867 m

53. Nelegalno odlagalište ISOVIĆA VIR

Vrsta otpada :

Plastične kese, ambalaža
plastične flaše, građevinski
materijal ...

Količina :3m³

Sanacija :

Sakupljanje i odvoženje.

GPS :

7 403 144

4 759 800

54. Nelegalno odlagalište MOST BRZAVA

Vrsta otpada :
Plastične kese, ambalaža
plastične flaše, građevinski
materijal, karton ...

Količina :5m³

Sanacija :
50 % Zatrpavanje
50 % Odvoženje.

GPS :
7 404 016
4 758 816

55. Nelegalno odlagalište RASKRSNICA ŽURENA

Vrsta otpada :
Plastične kese, ambalaža
plastične flaše...

Količina : 7m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 405 110
4 758 777

56. Nelegalno odlagalište BRESTOVIK

Vrsta otpada :
Plastične kese, ambalaža
plastične flaše...

Količina : 1m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 403 361
4 759 414

57. Nelegalno odlagalište RASKRSNICA ŽURENA
1

Vrsta otpada :

Plastične kese, ambalaža
plastične flaše, građevinski
materijal, gume, mulari....

Količina : 4m³

Sanacija :

Odvoženje.

GPS :

7 405 018

4 758 735

58. Nelegalno odlagalište STARA ŠKOLA ZATON

Vrsta otpada :
Plastične kese, ambalaža
plastične flaše...

Količina : 4m³

Sanacija :
Odvoženje

GPS :
7 402 389
4 762 156

59. Nelegalno odlagalište FABRIKA DOO Zlajić

Vrsta otpada :
Plastične kese, ambalaža
plastične flaše...

Količina : 5m³

Sanacija :
Odvoženje

GPS :
7 400 656
4 761 553

60. Nelegalno odlagalište GODIJEVO 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
ambalaža plastične flaše, staklo,
kartonske kutije ...

Količina : 40m³

Sanacija :
30 % Odvoženje
70 % Zatrpavanje.

GPS :
7 409 976
4 760 943

61. Nelegalno odlagalište PUT IVANJE

Vrsta otpada :
Ramovi, plastične kese,
ambalaža plastične flaše...

Količina : 4m³

Sanacija :
Čišćenje i odvoženje

GPS :
7 408 370
4 760 891

62. Nelegalno odlagalište PUT IVANJE 1

Vrsta otpada :
Plastične kese, plastične flaše...

Količina : 2m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 408 350
4 762 457

63. Nelegalno odlagalište GORNJA CRNČA

Vrsta otpada :

Plastične kese, ambalaža
plastične flaše, građevinski
materijal

Količina : 30m³

Sanacija :

70 % Odvoženje

30 % Zatrpavanje

GPS :

7 408 008

4 760 045

64. Nelegalno odlagalište PODA

Vrsta otpada :
Plastične kese, kartonska
ambalaža, plastične flaše...

Količina : 30m³

Sanacija :
100 % čišćenje, ručno
sakupljanje i odvoženje

GPS :
7 406 379
4 755 698

65. Nelegalno odlagalište PODA 1

Vrsta otpada :

Plastične kese, kartonska ambalaža, plastične flaše, 20 % građevinski materijal, gume ...

Količina : 10m³

Sanacija :

Odvoženje.

GPS :

7 406 441

4 755 721

66. Nelegalno odlagalište GOJEVIĆI

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
kartonska ambalaža, plastične
flaše...

Količina : 10m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 406 712
4 755 794

67. Nelegalno odlagalište GOJEVIĆI 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
kartonska ambalaža, plastične
flaše, najloni ...

Količina : 10m³

Sanacija :
Odvoženje

GPS :
7 406 773
4 755 886

68. Nelegalno odlagalište GOJEVIĆI 2

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
kartonska ambalaža, plastične
flaše,

Količina : 5m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 407 158
4 755 982

69. Nelegalno odlagalište BIOČA

Vrsta otpada :

Plastične kese za smeće,
kartonska ambalaža, plastične
flaše...

Količina : 6m³

Sanacija :

Sakupljanje i odvoženje.

GPS :

7 406 952

4 754 887

70. Nelegalno odlagalište SRDEVAC

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
kartonska ambalaža...

Količina : 4m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje

GPS :
7 407 066
4 757 745

71. Nelegalno odlagalište PALOČAK

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, najloni, plastika...

Količina : 5m³

Sanacija :
Čišćenje korita rijeke i
odvoženje.

GPS :
7 407 006
4 757 376

72. Nelegalno odlagalište PALOČAK 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, najloni, plastika...

Količina: 5m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS:
7 407 873
4 757 364

73. Nelegalno odlagalište LOZNA 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, najloni, plastika...

Količina: 10m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS:
7 408 499
4 757 363

74. Nelegalno odlagalište LOZNA 2

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika...

Količina: 3m³

Sanacija :
Čišćenje i odvoženje.

GPS :
7 408 683
4 757 407

75. Nelegalno odlagalište STUPICE

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika...

Količina: 10m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS:
7 409 496
4 755 730

76. Nelegalno odlagalište PETKA

Vrsta otpada :
Kese za smeće, plastične flaše,
plastika, papirni džakovi ...

Količina: 6 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 409 786
4 755 302

77. Nelegalno odlagalište DIJELOVI

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika...

Količina :6 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje i odvoženje.

GPS :
7 410 075
4 755 644

78. Nelegalno odlagalište DIJELOVI 2

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
građevinski materijal...

Količina: 6m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 410 354
4 755 754

79. Nelegalno odlagalište KRADENIK

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika...

Količina :10 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 412 727
4 761 181

80. Nelegalno odlagalište SIPANJE

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
najlonski džakovi ...

Količina :7 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 412 979
4 762 368

81. Nelegalno odlagalište SIPANJE 1

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,

Količina :7 m³

Sanacija :
Sakupiti ih na jedno mjesto
mjesto i odvoženje.

GPS :
7 413 580
4 762 202

82. Nelegalno odlagalište SMRDANJ

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
najlonski džakovi ...

Količina :40 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 414 939
4 762 973

83. Nelegalno odlagalište SMRDANJ 1

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
najlonski džakovi, televizori ...

Količina :10 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 415 520
4 763 303

84. Nelegalno odlagalište SMRDANJ 2

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
građevinski otpad ...

Količina :10 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 415 610
4 763 390

85. Nelegalno odlagalište LIČINE

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće, flaše,
plastična ambalaža, kartonska
ambalaža...

Količina :40m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 417 621
4 762 858

86. Nelegalno odlagalište STARO SELO

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, plastika,
građevinski otpad ...

Količina :10 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 417 982
4 765 093

87. Nelegalno odlagalište PETROVO BRDO

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, kartonske
kutije...

Količina :5 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 416 882
4 765 975

88. Nelegalno odlagalište SUŠICA

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina: 6 m³

Sanacija :
Komplet odvoženje.

GPS :
7 415 665
4 765 553

89. Nelegalno odlagalište CRHALJSKO BRDO

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, kartonske kutije,
najlonski džakovi...

Količina : 30 m³

Sanacija :
60 % Pokupiti
40 % Zatrpiti

GPS :
7 411 704
4 759 545

90. Nelegalno odlagalište PUT GODUŠA

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
plastične flaše, kartonske kutije,
najlonski džakovi...

Količina :50 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 412 387
4 759 450

91. Nelegalno odlagalište KRUGE

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina :10 m³

Sanacija :
Čišćenje grajferom i odvoženje.

GPS :
7 412 620
4 759 153

92. Nelegalno odlagalište MULIĆI

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina :10 m³

Sanacija :
Djelimično čišćenje grajferom,
djelimično zatrpavanje.

GPS :
7 413 575
4 758 679

93. Nelegalno odlagalište MOST BRZAVA 1

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina :7 m³

Sanacija :
Odvoženje.

GPS :
7 403 910
4 758 679

94. Nelegalno odlagalište PRIJELOZI 1

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina :15 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 402 480
4 755 757

95. Nelegalno odlagalište PRIJELOZI 2

Vrsta otpada :
Plastične kese, građevinski
otpad, plastične flaše, limenke...

Količina :10 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 402 416
4 755 831

96. Nelegalno odlagalište BRZAVA

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše, karton ...

Količina :15 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 402 961
4 758 399

97. Nelegalno odlagalište MEDAŠEVINE

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
plastične flaše...

Količina :10 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje,
čišćenje korita potoka.

GPS :
7 402 100
4 757 905

98. Nelegalno odlagalište PUT LAHOLO

Vrsta otpada :
Plastične kese, građevinski
otpad, plastične flaše, limenke...

Količina :20 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 404 211
4 759 888

99. Nelegalno odlagalište PUT LAHOLO 1

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, staklo,
plastične flaše, kartonske
kutije...

Količina :20 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 403 986
4 759 936

100. Nelegalno odlagalište PUT LAHOLO 2

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, građevinski
otpad, šut ...

Količina :15 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 403 827
4 759 851

101. Nelegalno odlagalište PUT RAKLJA

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi...

Količina :7 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 404 264
4 760 662

102. Nelegalno odlagalište KLJUNAČA

Vrsta otpada :
Pune plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, plastične
flaše, plastika...

Količina :6 m³

Sanacija :
Komplet čišćenje.

GPS :
7 399 739
4 760 619

103. Nelegalno odlagalište KLJUNAČA 1

Vrsta otpada :
Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, plastične
flaše...

Količina :20 m³

Sanacija :
Sakupljanje i odvoženje.

GPS :
7 398 527
4 761 242

Napomena :
Na 200 m uzvodno potrebno
putarsko čišćenje desnom
obalom Lima.

104. Nelegalno odlagalište KLJUNAČA 2

Vrsta otpada :

Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, životinjski
otpad 10 %, građevinski materijal
30 % ...

Količina :5 m³

Sanacija :

Odvoženje.

GPS :

7 398 707

4 761 045

105. Nelegalno odlagalište KLJUNAČA 3

Vrsta otpada :

Plastične kese za smeće,
najlonski džakovi, plastične
flaše, gume od automobila ...

Količina :8 m³

Sanacija :

Odvoženje.

GPS :

7 398 786

4 760 808

106. Nelegalno odlagalište KLJUNAČA 4

Vrsta otpada :

Pune plastične kese za smeće, najlonski džakovi, plastične flaše, piljotina, građevinski material

Količina :

15 m³

Sanacija :

Odvoženje

GPS :

7 398 819

4 760 449

Napomena :

Od Kljunače do Ribarevina potrebno putarsko čišćenje desnom obalom Lima.

PRILOG 3: AKCIONI PLAN

AKCIONI PLAN

za sprovođenje Lokalnog plana i upravljanja otpadom

1. Uvod

Akcionim planom za sprovođenje Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom za Opštinu Bijelo Polje za period 2016-2020 godinu (u daljem tekstu Akcioni plan) definisani su ciljevi i zadaci utvrđeni predloženim Planom a proistekli iz Zakona o upravljanju otpadom i Državnog plana o upravljanju otpadom i trenutnog stanja u pogledu ostvarenih rezultata u oblasti upravljanja otpadom.

Akcionim planom je pretpostavljen izbor Opcije 2 iz Državnog i Lokalnog plana upravljanja otpadom.

Zakonodavno-pravne aktivnosti				
Zadatak	Aktivnost/Mjera/Projekat	Nosioci i partneri	Period realizacije/Rok	Procjena potrebnih sredstava
2. Poseban cilj 2: Unapređenje postojećeg zakonodavno-pravnog sistema na lokalnom nivou				
2.1.Donošenje novih lokalnih odluka o upravljanju otpadom	2.1.1.Priprema novih lokalnih odluka o upravljanju otpadom u skladu sa unapređenom zakonskom regulativom na državnom nivou a odnose se na: - primarno selektovanje otpada, -sakupljanje otpada, -odlaganje posebnih vrsta otpada, -odlaganje kabastog otpada, -odlaganje građevinskog otpada, -odlaganje biološki razgradivog otpada	SO-a		
	2.1.2 Usvajanje novih lokalnih odluka	SO-a		
2.2.Donošenje odluke o sakupljanju kabastog otpada	2.2.1.Priprema i usvajanje odluke o načinu sakupljanja kabastog otpada	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	
2.3.Donošenje odluka o uspostavljanju lokacija za odlaganje građevinskog otpada u svakoj od JLS	2.3.1. Priprema i usvajanje odluke o izboru lokacija za odlaganje građevinskog otpada	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	
2.4.Donošenje odluka o uspostavljanju lokacija za odlaganje biološki razgradivog otpada u svakoj od JLS	2.4.1 Priprema i usvajanje odluke o izboru lokacija za odlaganje biološki razgradivog otpada	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	
2.5.Priprema pratećih odluka u postupku formiranja regiona	2.5.1.Priprema prateće odluke u postupku formiranja regiona	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	

2.6.Donošenje odluka o izmjenama lokalnih tarifnih sistema	2.6.1.Priprema lokalnog tarifnog sistema	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	
	2.6.2.Usvajanje odluke o lokalno tarifnom sistemu	SO-a	IV kvartal 2016 I kvartal 2017	
2.7.Prenošenje prava naplate usluga obrade otpada sa JKP na regionalno preduzeće	2.7.1.Donošenje odluke o prenošenju prava naplate usluga obrade otpada sa JKP na regionalno preduzeće	SO-a	II kvartal 2017	
Institucionalne aktivnosti				
1. Poseban cilj 1: Uspostavljanje strateškog okvira				
Zadatak	Aktivnost/Mjera/Projekat	Nosioci i partneri	Period realizacije/Rok	Procjena potrebnih sredstava
1.3.Usvajanje lokalnog plana upravljanja	1.3.1.Izrada dokumenata LPUO u skladu sa DPUO	SO-a	II kvartal 2016	
	1.4. Potpisivanje međuopštinskih ugovora o saradnji na nivou Regiona	SO-a	II kvartal 2017	
2. Poseban cilj 1. Unapređenje sistema upravljanja otpadom				
2.8.Unapređivanje komunikacije na regionalnom i lokalnom nivou i jačanje javne svijesti građana	2.8.1.Razvoj lokalnog komunikacionog plana	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj i Komunalno preduzeće		
	2.8.2.Diskusija i javna rasprava	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj i Komunalno preduzeće	II kvartal 2016	
	2.8.3.Implementacija lokalnog komunikacionog plana	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj i		

		Komunalno preduzeće		
	2.8.4.Saopštenja za javnost,intervjui radio i TV obraćanja i dr.	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj, Sekretarijat za stambeno komunalne poslove i saobraćaj I Komunalno preduzeće	III i IV kvartal 2016	
	2.8.5.Medijska kampanja (reklame, poster,aktivistički performansi čišćenja i dr.,gostovanja u školama,fakultetima i dr.)	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Obrazovne ustanove NVO	Stalno	
	2.8.6.Obavještenja štampana na računima za komunalne usluge-novi dizajn računa	Komunalno preduzeće	Po potrebi	
	2.8.7.Servis za prigovore i prijave – „Zeleni telefon“ i sajt	Komunalna policija		
	2.8.8.Programi obuke u oblasti upravljanja otpadom za učenike,nastavnike,direktore, studente,profesore,osoblje zaposleno u KP,opštinama i dr.	Lokalni organi I ustanove, NVO I Komunalno preduzeće	Stalno/Najmanje jednom godišnje	
	2.8.9.Organizovanje proslava dana planete,dana voda i dr.posebnih dana iz oblasti zžs uopšte	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj	Stalno/Najmanje jednom godišnje	
	2.8.10.Organizovanje dana čišćenja,izbora najljepše bašte,terase,ulice,školskog dvorišta,izbora najangažovanijih škola u pogledu primarno selektovanog otpada i sl.	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj I Komunalno preduzeće	Stalno	
	2.8.11.Organizovanje humanitarnih akcija prikupljanja čepova od plastičnih flaša i druge ambalaže za potrebe pomoći određenom ugroženom licu i sl.	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj I NVO	Stalno	
	2.8.12.Poboljšanje imidža JKP	JLS	Stalno	

	2.8.13.Promovisanje principa i planova upravljanja otpadom u seoskim sredinama	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Komunalno preduzeće NVO I MZ	Stalno	
	2.8.14.Organizovanje kampanje za prikupljanje određenih vrsta otpada u seoskim sredinama	Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Komunalno preduzeće NVO I MZ	Stalno	

Tehničko-tehnološke aktivnosti

1. Poseban cilj 1. : Obezbeđivanje tehničke podrške sistema upravljanja u pogledu konsultacije i izrade neophodnih studija

Zadatak	Aktivnost/Mjera/Projekat	Nosioci i partneri	Period realizacije/Rok	Procjena potrebnih sredstava
1.1.Unapređenje sistema sakupljanja otpada	1.1.1.Uvođenje sistema dvije kante: suva i mokra	JLS, članice Sjevernog regiona, MORT	II kvartal 2017	
	1.1.2.Nabavka opreme i vozila	JLS, sjevernog određenog regiona, MORT	2020	
	1.1.3.Proširivanje obuhvata pružanja usluga sakupljanja otpada do 100 %	JLS, sjevernog određenog regiona, MORT	2020	
1.6.Sanacija lokacija za privremenoskladištenje otpada i lokacija gradskih odlagališta	1.6.1.Nakon donošenja odluke o zatvaranju lokacija za privremeno skladištenje otpada i lokacija gradskih odlagališta, donijeti odluke o propisanom zatvaranju i saniranju datih lokacija (odnosi se na svaku lokaciju pojedinačno)- zatvaranje ovih lokacija mora biti u skladu sa daljim trajnim rješavanjem zbrinjavanja otpada tj.dinamikom izgradnje sanitarnih deponija (Opcija 1 i Opcija 2) i/ili dinamikom izgradnje postrojenja za termičku obradu otpada (Opcija 3)	SO-a, JLS, Nadležni organi I Komunalno preduzeće	2020	

Tehničko-tehnološke aktivnosti				
1. Posebni cilj 1. : Obezbjedjivanje tehničke podrške sistemu upravljanja u pogledu izgradnje neophodnih objekata				
Opcija /Region /JLS	Aktivnost/Mjera/Projekat	Nosioci i partneri	Period realizacije/Rok	Procjena potrebnih sredstava
OPCIJA 2.				
Region Sjever				
Bijelo Polje	Izgradnja regionalne sanitarne deponije	JLS Sjevernog regiona	2017-2020	10.000.000
	Izgradnja regionalnog reciklažnog centra MRF -Sortirnica	JLS Sjevernog regiona	2017-2019	1.680.000
				300.000
	Izgradnja postrojenja za kompostiranje /anaerobnu digestiju /MBT	JLS Sjevernog regiona	2022	680.000
	Izgradnja pristupnog puta	JLS Sjevernog regiona		400.000
	Rješavanje imovinsko pravnih odnosa	JLS Sjevernog regiona		420.000
	Nabavka opreme za sakupljanje, transport i odlaganje otpada	JLS Sjevernog regiona	2017-2020	805.000
UKUPNO				14.285.000

Konstrukcija finansiranja	
Budžet Opštine	1.428.500
Budžet Crne Gore	1.428.500
Donacije i Javno privatno partnerstvo	1.428.000
Kredit	10.000.000

